

**DIREKTIVET OM GENNEMSIGTIGHED
I DET INDRE MARKED
(Direktiv (EU) 2015/1535):
et instrument til samarbejde mellem EU-
institutionerne, medlemsstaterne og
virksomhederne for at sikre et velfungerende
indre marked**

**En vejledning i
informationsproceduren med
hensyn til tekniske forskrifter samt
forskrifter for informationssamfundets tjenester**

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/da/>

FORORD

Den første udgave af denne brochure blev udarbejdet under vejledning af min forgænger Sabine Lecrenier med det formål at bringe EU-retten tættere på dem, der bruger den, og bidrage til at forbedre udvekslingen af oplysninger, dialog og samarbejde, som har udgjort en ny samfundskultur.

Jeg vil gerne anerkende det store arbejde og betydningen af denne publikation fra 2005, som har hjulpet de økonomiske aktører, men også de nationale og regionale myndigheder i flere år i deres arbejde med tekniske forskrifter, standarder og informationssamfundets tjenester.

For at tage hensyn til den store udvikling siden 2005 er det nødvendigt at fremlægge en anden og revideret udgave af vejledningen.

Den vigtigste udvikling er Lissabontraktaten, der blev undertegnet den 13. december 2007, og som erstattede traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab med traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

Endvidere blev der i 2015 foretaget en kodifikation af det, der nu er almindeligt kendt som direktivet om gennemsigtighed i det indre marked (dvs. det nuværende direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester).

Desuden er Domstolens praksis vedrørende fortolkningen og gennemførelsen af direktivet blevet suppleret med flere vigtige domme.

Det er også værd at nævne erfaringerne fra de næsten 11 000 underretninger, der er modtaget siden den første offentliggørelse af vejledningen. F.eks. har industriens rolle i forebyggelsen af nye handelshindringer været af afgørende betydning. Som sådan sikrer onlinedatabasen TRIS nu gennemsigtighed og samarbejde via onlineregistret.

Det står klart, at underretningsproceduren kræver en opdateret vejledning for fortsat at kunne betjene EU-institutionerne, medlemsstaterne og industrien.

Giuseppe Casella

Kontorchef

Generaldirektoratet for det Indre Marked,
Erhvervs politik, Iværksætteri og SMV'er

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris>.

[TRYKKES PÅ BAGSIDEN AF BROCHUREN]

Denne brochure er tænkt som en rettesnor for det system, der er indført for at fjerne hindringer for den frie bevægelighed for varer, etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser for så vidt angår informationssamfundets tjenester. Brochuren indeholder kommentarer til direktiv (EU) 2015/1535, som gennemfører dette system. Alle direktivets bestemmelser citeres i deres helhed og ledsages af en detaljeret kommentar, der forklarer dens betydning og konsekvenser for alle interesserede parter: Europa-Kommissionens tjenestegrene, medlemsstaterne og nuværende eller potentielle økonomiske aktører i Den Europæiske Union.

Brochuren er udarbejdet af Generaldirektoratet for det Indre Marked, Erhvervs politik, Iværksætteri og SMV'er og forpligter ikke Kommissionen på nogen måde. Teksten i direktiv (EU) 2015/1535 er alene juridisk bindende. Direktiv (EU) 2015/1535 fortolkes af Den Europæiske Unions Domstol.

Originalsproget i denne brochure er engelsk.

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING

Direktiv (EU) 2015/1535, et instrument til sikring af gennemsigtighed til gavn for det indre marked

KAPITEL I

Direktivets anvendelsesområde

Definitioner af fagudtryk (*Artikel 1*)

- produkt
- tjeneste
- teknisk specifikation
- andet krav
- forskrift vedrørende tjenester
- teknisk forskrift
- udkast til teknisk forskrift

KAPITEL II

Proceduren for tekniske forskrifter

I. Meddelelse og formidling af oplysninger om udkast til tekniske forskrifter og de mulige reaktioner, som Kommissionen og medlemsstaterne har til rådighed (*artikel 5 og 6*)

1. Første trin: oplysningspligten.

a) Medlemsstaternes forpligtelser:

1. Generelle regler
2. Særtilfælde

b) Kommissionens forpligtelser

2. Andet trin: mulige reaktioner fra Kommissionen og medlemsstaterne (bemærkninger, udførlige udtalelser, "udsættelse")

II. Forpligtelsen til at overholde status quo-perioden (*artikel 6*)

III. Undtagelser fra forpligtelsen til at underrette og overholde status quo-perioder (*artikel 7*)

KAPITEL III

Proceduren for meddelelse af oplysninger vedrørende standarder

Medlemsstaternes forpligtelse til at underrette om anmodninger om udarbejdelse af tekniske specifikationer eller en standard (*artikel 4*)

KAPITEL IV

Det stående udvalg (artikel 2 og 3)

Det stående udvalgs sammensætning og rolle

KAPITEL V

Direktivets anvendelse

I. Rapporter og statistikker (*artikel 8*)

II. Henvielse til direktivet på tidspunktet for vedtagelsen af tekniske forskrifter (*artikel 9*)

III. Tidsplan og anvendelsesmetoder

KAPITEL VI

Privatpersoners og erhvervslivets adgang til oplysninger og deres reaktionsmuligheder

1. TRIS-databasen
2. Bidrag fra interessenter
3. Nationale kontaktpunkter
4. Begæring om aktindsigt i henhold til forordning (EF) nr. 1049/2001
5. Uanvendeligheden af de meddelte tekniske forskrifter

KONKLUSION

BIBLIOGRAFI

I. Artikler

II. Publikationer fra Europa-Kommissionen

III Domstolens domme

IV. Andre dokumenter

INDLEDNING: DIREKTIV (EU) 2015/1535, ET INSTRUMENT TIL SIKRING AF GENNEMSIGTIGHED TIL GAVN FOR DET INDRE MARKED

I begyndelsen af 1980'erne lancerede Kommissionen på grundlag af en dom fra Domstolen den såkaldte "Cassis de Dijon"-dom en ny politik med henblik på at gennemføre det indre marked på grundlag af tre koncepter:

- godkendelse i hver medlemsstat af produkter, der markedsføres lovligt i resten af Fællesskabet ("gensidig anerkendelse")
- harmonisering begrænset til vigtige økonomiske sektorer, der navnlig omfatter sundhed, sikkerhed og miljø
- en forebyggelsesbaseret tilgang til overvågning af nationale bestemmelser.

Siden 1984 har direktiv 83/189/EØF¹, som efter to kodifikationer først blev direktiv 98/34/EF² og siden direktiv (EU) 2015/1535³, indført en forebyggende mekanisme, hvis anvendelsesområde gradvis er blevet udvidet.

I dag har Den Europæiske Unions medlemsstater pligt til at underrette Kommissionen og de øvrige medlemsstater om ethvert udkast til teknisk forskrift vedrørende produkter og informationssamfundets tjenester, inden de vedtages i national lovgivning.

Konceptet var revolutionært på daværende tidspunkt og er det stadig.

Direktivet er rettet til de medlemsstater, der har indvilliget i at deltage i et gensidigt gennemsigtigheds- og overvågningssystem på lovgivningsområdet. Dette initiativ var originalt på flere måder:

- Systemet er af forebyggende karakter: Der gives oplysninger, når tekniske forskrifter vedrørende produkter eller forskrifter om informationssamfundets tjenester stadig er på udkaststadiet og kan ændres for at overholde principperne for det indre marked.
- Det er ikke kun Kommissionen, der kan undersøge og overvåge de nationale udkast ved hjælp af status quo-perioder, men også alle de andre medlemsstater. Sidstnævnte har anerkendt fordelene ved en procedure, der giver mulighed for gensidig indflydelse på deres lovgivningsprocesser. Selve traktaten indeholder blot bestemmelser om efterfølgende kontrol

---

¹ Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter (EFT L 109 af 26.4.1983, s. 8).

² Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter (EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37).

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EUT L 241 af 17.9.2015, s. 1).

fra medlemsstaternes side ved hjælp af de mere besværlige traktatbrudsprocedurer, der sjældent anvendes mellem medlemsstaterne.

- Systemet gør det også muligt at stille nationale lovforslag i en vis periode for at lette drøftelserne på EU-plan om spørgsmålet i lyset af harmoniseringsinitiativer. Ved hjælp af dette lovgivningsovervågningsorgan er det desuden lettere at udpege de reelle harmoniseringsbehov.

Systemet, som havde en langsom start, har taget fart og har givet Kommissionen, medlemsstaterne og virksomhederne et vindue med hensyn til de nationale myndigheders aktiviteter på det tekniske område (f.eks. regler vedrørende produktsammensætning, mærkning, navn, prøvning osv. samt forskrifter vedrørende produkters livscyklus til bortskaffelse). Direktivets anvendelsesområde er gradvist blevet udvidet, således at det nu omfatter alle landbrugsprodukter, fiskerivarer og industrielt fremstillede produkter og tager hensyn til et stadigt stigende antal bestemmelser, navnlig for at forhindre, at foranstaltninger, der indirekte kræver overholdelse af tekniske specifikationer, slipper gennem nettet. I 1998 blev proceduren ved direktiv 98/48/EF udvidet til at omfatte bestemmelser om informationssamfundets tjenester⁴.

Direktivets geografiske anvendelsesområde blev også gradvist udvidet. Direktiv 98/34/EF, som allerede delvist er blevet gennemført i EFTA-landene siden 1990⁵, er også delvist blevet udvidet til også at omfatte Tyrkiet i henhold til associeringsaftalen med dette land⁶. Direktivet har også udstukket en model for Europarådets konvention⁷.

Den seneste kodifikation i 2015 sikrede, at disse ændringer afspejles i en enkelt retsakt.

Anvendelsen af underrettningsproceduren har givet anledning til ny praksis. Der har udviklet sig en hel filosofi om informationsudveksling, dialog og samarbejde mellem medlemsstaterne. Denne mekanisme har også vist sig at være et enormt benchmarkingværktøj, der giver medlemsstaterne mulighed for at trække på deres partners idéer med henblik på at løse fælles problemer vedrørende tekniske forskrifter, navnlig i den nyligt regulerede sektor såsom digitale tjenester og nye teknologier. Med dette instrument kan Kommissionen ikke blot fjerne bestemmelser, der er i strid med EU-retten, men kan også bidrage til formuleringen af bestemmelser, der skal indarbejdes i national lovgivning, for at sikre, at de økonomiske aktører er fuldt informeret om deres rettigheder og tillader, at princippet om "gensidig anerkendelse" anvendes i praksis. Dette princip

---

⁴ Direktiv 83/189/EØF er hovedsageligt blevet ændret ved Rådets direktiv 88/182/EØF af 22. marts 1988 (EFT L 81 af 26.3.1988, s. 75) og ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/10/EF af 23. marts 1994 (EFT L 100 af 19.4.1994, s. 30). Direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 kodificerede direktiv 83/189/EØF med alle senere ændringer. Direktiv 98/34/EF er blevet ændret væsentligt flere gange og er blevet kodificeret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 (EUT L 241 af 17.9.2015, s. 1).

⁵ Aftalen mellem EFTA-medlemsstaterne og EØF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter trådte i kraft i november 1990. Aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, der har været gældende siden den 1. januar 1994, har efterfølgende indarbejdet direktiv 83/189/EØF med de nødvendige tilpasninger. Selv om Schweiz ikke har undertegnet denne aftale, anvender det fortsat proceduren for udveksling af oplysninger. Den 29. marts 2019 vedtog Det Blandede EØS-Udvalg sin afgørelse nr. 75/2019 om indarbejdelse af direktiv (EU) 2015/1535 med de nødvendige tilpasninger i EØS-aftalen. Den trådte i kraft for EØS-EFTA-staterne den 1. december 2019.

⁶ Aftale om oprettelse af en associering mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet (EFT C bind 16, nr. C 113 af 24.12.1973) og afgørelse 1/95 truffet af Associeringsrådet EF-Tyrkiet den 22. december 1995 om iværksættelse af slutfasen af toldunionen (EUT L 35 af 13.12.1996, s. 1).

⁷ Europarådets konvention nr. 180 om information og retligt samarbejde vedrørende informationssamfundets tjenester.

følger af Den Europæiske Unions Domstols (Domstolens) praksis vedrørende fortolkningen af artikel 34-36 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

I henhold til princippet om gensidig anerkendelse skal hver medlemsstat give adgang til markedet på sit område for ethvert produkt, der markedsføres lovligt i en anden medlemsstat. Begrænsning eller nægtelse af denne ret er betinget af en begrundelse og er kun mulig, hvis legitime offentlige interesser, såsom beskyttelse af sundhed og sikkerhed, står på spil.

Efter flere anmodninger fra Rådet (konkurrenceevne) forpligtede Kommissionen sig til mere og bedre gensidig anerkendelse og foreslog en "bestemmelse om det indre marked", som har en indbygget politisk og juridisk betydning. "Bestemmelsen om det indre marked" er indeholdt i Kommissionens meddelelse COM(2017) 787 final ("Varepakken: Styrkelse af tilliden i det indre marked") af 19. december 2017⁸ med en klar og utvetydig formulering af princippet om gensidig anerkendelse. Medlemsstaterne opfordres til systematisk at gengive følgende "bestemmelse om det indre marked" i deres tekniske forskrifter⁹:

"Varer, der markedsføres lovligt i en anden medlemsstat i Den Europæiske Union eller i Tyrkiet, eller med oprindelse og lovlig markedsføring i en EFTA-stat, der er kontraherende part i EØS-aftalen, formodes at være forenelige med denne foranstaltning. Anvendelsen af denne foranstaltning er underlagt forordning (EU) 2019/515 af 19. marts 2019 om gensidig anerkendelse af varer, der lovligt markedsføres i en anden medlemsstat fra den 19. april 2020."

For at mindske risikoen for, at tekniske forskrifter skaber reguleringsmæssige handelshindringer, påpeger Kommissionen konsekvent, at det er vigtigt at indføre "bestemmelsen om det indre marked" i udkast til tekniske forskrifter, der fastsætter regler på ikkeharmoniserede eller ikkeudtømmende harmoniserede områder.

En konsekvens af denne accept af produkter fra resten af Den Europæiske Union — som ved aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde blev udvidet til at omfatte produkter fra EFTA-lande, der har undertegnet aftalen¹⁰ — er gensidig anerkendelse af forskrifter om konstruktion, fremstilling og prøvning af produkter og de anvendte procedurer for overensstemmelsesvurdering. Medlemsstaterne og Kommissionen underrettes om disse forskrifter gennem den informationsprocedure, der er fastsat i direktiv (EU) 2015/1535.

Desuden fortolkes bestemmelserne i afgørelse 1/95 truffet af Associeringsrådet EF-Tyrkiet den 22. december 1995 om iværksættelse af slutfasen af toldunionen¹¹, som fastsætter afskaffelse af kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning mellem EU og Tyrkiet, med henblik på deres gennemførelse og anvendelse på varer, der er omfattet af toldunionen, i overensstemmelse med Domstolens relevante afgørelser vedrørende bestemmelser i TEUF, navnlig artikel 34-36.

---

⁸ Findes på <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/EN/COM-2017-787-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>, se afsnit 3.

⁹ På Europa-Parlamentets specifikke anmodning opfordres medlemsstaterne i betragtning 16 i den nyligt vedtagne forordning om gensidig anerkendelse (forordning (EF) nr. 2019/515) til systematisk at anvende bestemmelsen om det indre marked i deres tekniske forskrifter.

¹⁰ Det skal bemærkes, at de relevante bestemmelser i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde kun finder anvendelse på "varer med oprindelse i de kontraherende parter" og dermed ikke på varer, der blot markedsføres dér.

¹¹ EUT L 35 af 13.2. 1996, s. 1.

Ved at udvide informationsprocedurens anvendelsesområde til også at omfatte bestemmelser om informationssamfundets tjenester har direktiv 98/34/EF siden august 1999 sikret forebyggelsen af nye hindringer for etableringsfriheden og den frie bevægelighed for informationssamfundets tjenester ved at indføre en mekanisme til at analysere foreneligheden af ny national lovgivning på dette område med artikel 49 og 56 i TEUF og med den afledte ret.

Ifølge Domstolens praksis kræver artikel 49 og 56 i TEUF afskaffelse af restriktioner, dvs. alle "*foranstaltninger, som forbyder, medfører ulemper for eller gør udøvelsen af disse friheder mindre interessant*" (etableringsfrihed og fri udveksling af tjenesteydelser)¹².

For at være tilladt som en undtagelse fra de grundlæggende frihedsrettigheder på det indre marked på et ikkeharmoniseret område skal en national restriktion på grundlag af retspraksis være berettiget, dvs. passende, nødvendig og stå i rimeligt forhold til det forfulgte offentlige mål¹³. For så vidt angår den frie udveksling af tjenesteydelser indebærer dette navnlig, at nationale bestemmelser, der ikke tager hensyn til krav, som en økonomisk aktør allerede har opfyldt i sin etableringsmedlemsstat, hvorfra denne udbyder sine tjenesteydelser¹⁴, vil være en uforholdsmæssig restriktion og derfor ikke kan antages til realitetsbehandling i henhold til EU-retten, når den pågældende tjenesteydelse leveres, som det er tilfældet med informationssamfundets tjenester, uden at tjenesteyderen skal rejse ind på den medlemsstats område, hvor tjenesteydelsen modtages¹⁵.

I forbindelse med gennemgangen af de nationale udkast til forskrifter for informationssamfundets tjenester har Kommissionens overordnede formål således f.eks. været at modsætte sig enhver national reguleringstilgang, der tager sigte på at anvende generelle, ekstraterritoriale retlige ordninger, som ikke sonderer mellem operatører, der er etableret i den underrettede medlemsstat, og operatører, der ønsker at levere tjenesteydelser i en sådan medlemsstat, uden dog at være etableret der. Kommissionen har også sikret sig, at de planlagte nationale regler ikke pålægger operatørerne og eventuelt brugerne unødvendige eller uforholdsmæssigt store juridiske eller administrative omkostninger.

For at direktivet kan få fuld virkning, er det nødvendigt, at alle aktører — de nationale myndigheder og de økonomiske aktører i Den Europæiske Union — har en indgående forståelse af direktivets bestemmelser og derfor er klar over deres rettigheder og forpligtelser.

Dette er så meget desto vigtigere, idet Domstolen i april 1996 indførte princippet om, at manglende overholdelse af underretningspligten medfører, at de pågældende tekniske forskrifter ikke finder anvendelse, således at de ikke kan gøres gældende over for borgerne¹⁶. Denne praksis, som

---

¹² Sag C-439/99, Kommissionen mod Italien, EU:C:2002:14.

¹³ Sag C-76/90, Denemeyer, EU:C:1991:331, sag C-55/94, Gebhard, EU:C:1995:411 og sag C-369/96, Arblade, EU:C:1999:575.

¹⁴ Se Arblade-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 13.

¹⁵ Se Denemeyer-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 13.

¹⁶ Sag C-194/94, CIA Securit,y EU:C:1996:172.

Domstolen har bekræftet ved flere lejligheder¹⁷, er også blevet anvendt på tekniske forskrifter, der er vedtaget i strid med status quo-perioden¹⁸.

Formålet med denne brochure er at informere alle aktører — og navnlig de europæiske producenter og leverandører af informationssamfundets tjenester — om målene for, indholdet af og anvendelsesområdet for et vigtigt EU-instrument til at fjerne de tekniske hindringer for den frie bevægelighed for varer, etableringsfriheden og den frie udveksling af informationssamfundets tjenester i det indre marked ved kilden.

---

17 Sag C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496, sag C-159/00, Sapod Audic, EU:C:2002:343, sag C-26/11, Belgische Petroleum Unie m.fl., EU:C:2013:44, sag C-336/14, Ince, EU:C:2016:72, sag C-285/15, Beca Engineering, EU:C:2016:295, sag C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76, Sag C-299/17, VG Media EU:C:2019:716.

18 Sag C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496, sag C-95/14, UNIC og Uni.co.pel, EU:C:2015:492.

KAPITEL I: DIREKTIVETS ANVENDELSESOMRÅDE

Artikel 1 definerer den betydning, som direktivet tillægger en række nøglebegreber, der anvendes i dets bestemmelser. Denne terminologiske og semantiske præcisering er afgørende for en effektiv forståelse af teksten og definerer samtidig direktivets anvendelsesområde.

Direktivets anvendelsesområde

"Artikel 1

1. I dette direktiv forstås ved:

a) "produkt" alle produkter, der fremstilles industrielt, og alle landbrugsprodukter, herunder også fiskeriprodukter

Anvendelsesområdet for den oprindelige udgave af direktivet (dvs. 83/189/EØF) udelukkede kosmetiske midler i henhold til direktiv 76/768/EØF¹⁹, lægemidler som defineret i direktiv 65/65/EØF²⁰, produkter bestemt til konsum og foder samt landbrugsprodukter, jf. artikel 38, stk. 1, i TEUF.

Direktivets anvendelsesområde er blevet udvidet, da informationsproceduren afslørede, at Kommissionen og medlemsstaterne ikke havde overvåget en lang række nationale bestemmelser og standarder, der indebar handelshindringer inden for EU, fordi visse produkter ikke var omfattet.

For at præcisere den meget brede definition, der nu anvendes på varer, er det værd at minde om, at Domstolen inden for rammerne af bestemmelserne om frie varebevægelser i henhold til artikel 34 i TEUF har medtaget produkter, hvis *"værdi kan måles i penge, og at de således kan være genstand for omsætning"*²¹. I denne sammenhæng fastslog Domstolen også, at affald, uanset om det er genanvendeligt eller ej, skal betragtes som et produkt, hvis bevægelighed i princippet ikke bør forhindres²². Der bør tages hensyn hertil ved fastlæggelsen af direktivets anvendelsesområde.

*"b) "tjeneste": enhver tjeneste i informationssamfundet, dvs. enhver tjeneste, der normalt ydes mod betaling, og som teleformidles ad elektronisk vej på individuel anmodning fra en tjenestemodtager"*²³.

Med henblik på denne definition forstås ved:

i) "teleformidling": at en tjeneste ydes, uden at parterne er til stede samtidig

---

¹⁹ Ophævet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1223/2009 af 30. november 2009 om kosmetiske produkter (EUT L 342 af 22.12.2009, s. 59).

²⁰ Ophævet ved direktiv 2001/83/EF af 6. november 2001 om oprettelse af en fællesskabskodeks for humanmedicinske lægemidler. (EFT L 311 af 28.11.2001, s. 67).

²¹ Sag 7/68, Kommissionen mod Italien, EU:C:1968:51.

²² Sag 2/90, Kommissionen mod Belgien, EU:C:1992:310.

²³ Begrebet informationssamfundets tjenester blev indført ved direktiv 98/48/EF og derefter anvendt i direktiv 98/84/EF om retlig beskyttelse af adgangsstyrede og adgangsstyrende tjenester (EUT L 320 af 28.11.1998, s. 54) og direktiv 2000/31/EF om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (EUT L 178 af 17.7.2000, s. 1).

ii) *"ad elektronisk vej": at en tjeneste fra afsendelsesstedet sendes og på bestemmelsesstedet modtages ved hjælp af elektronisk databehandlingsudstyr (herunder digital komprimering) og datalagringsudstyr, og som udelukkende sendes, rutes og modtages via tråd, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler*

iii) *"på individuel anmodning fra en tjenestemodtager": at en tjeneste ydes ved transmission af data på individuel anmodning.*

En vejledende liste over tjenester, der ikke er omfattet af denne definition, findes i bilag I.

Det bør understreges, at medtagelsen af informationssamfundets tjenester var en meget vigtig udvidelse af direktivets anvendelsesområde, som har bragt det i overensstemmelse med den seneste udvikling inden for international handel.

Ifølge Domstolens praksis er de fire ovennævnte betingelser i artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2015/1535 om at betragte en aktivitet som en informationssamfundstjeneste ("enhver tjeneste, der normalt ydes mod betaling, og som teleformidles ad elektronisk vej på individuel anmodning fra en tjenestemodtager") kumulative²⁴.

For at afgøre, om en aktivitet falder ind under definitionen af informationssamfundets tjenester, skal det først undersøges, om den pågældende aktivitet udgør en "tjeneste" i overensstemmelse med EU-retten.

Domstolen har fastslået, at *"det væsentlige kendetegn ved betalingen [findes] i det forhold, at den udgør det økonomiske modstykke til tjenesteydelsen"*²⁵. Et sådant kendetegn mangler i de aktiviteter, som staten udfører uden vederlag inden for rammerne af sine opgaver, navnlig på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige og retlige område. Derfor konkluderes det i betragtning 19 i direktiv 98/48/EF, at *"nationale forskrifter vedrørende disse opgaver ikke [er] omfattet af definitionen i traktatens artikel 60 [nu artikel 57] og falder således ikke ind under direktivets anvendelsesområde"*.

Ikke desto mindre har Domstolen for så vidt angår definitionen af "vederlag" for tjenesteydelser anerkendt, at tjenesteydelsen ikke skal betales af dem, for hvem den udføres²⁶. For eksempel betales der et vederlag for aktiviteter, der udelukkende finansieres ved reklame, og der er derfor tale om tjenester.

Dernæst skal det undersøges, om tjenesten i direktivets forstand er en "tjeneste i informationssamfundet". I henhold til direktivets artikel 1, stk. 1, litra b), forstås ved "tjeneste i informationssamfundet" en tjeneste, der *"teleformidles", "ad elektronisk vej" og "på individuel anmodning fra en tjenestemodtager"*.

Begrebet *"teleformidles"* vedrører situationer, hvor tjenesteydelsen leveres ved hjælp af telekommunikationsteknikker, som derfor er kendetegnet ved, at parterne (dvs. tjenesteudbyderen og modtageren) ikke fysisk og samtidig er til stede.

---

²⁴ Sag C-390/18, Airbnb Ireland, EU:C:2019:1112.

²⁵ Sag C-109/92, Wirth, EU:C:1993:916.

²⁶ Sag C-352/85, Bond van Adverteerders, EU:C:1988:196.

Ved "ad elektronisk vej" forstås tjenester, hvis bestanddele sendes, rutes og modtages i et elektronisk net. Tjenesten skal rutes fra afgangsstedet til ankomststedet ved hjælp af elektronisk (behandlings- og lager-) udstyr og ved hjælp af telekommunikationsmidler.

Endelig skal tjenesten ydes via overførsel af data efter individuel anmodning. Dette er det element af interaktivitet, der kendetegner tjenester i informationssamfundet og adskiller dem fra andre tjenester, der sendes, uden at det er nødvendigt at anmode modtageren herom. Derfor præciseres det i artikel 1, stk. 2, at direktivet ikke finder anvendelse på radiospredningstjenester og tv-spredningstjenester, der er omfattet af artikel 1, stk. 1, litra e), i direktiv 2010/13/EU²⁷.

Bilag I indeholder desuden en vejledende liste over tjenester, der ikke er omfattet af definitionen i artikel 1, stk. 1, litra b), og som er opdelt i tre kategorier. Den første kategori vedrører navnlig "tjenester, der ikke "teleformidles"", eftersom tjenester, der ydes, hvor tjenesteyderens og modtageren er fysisk til stede, ikke kan betragtes som en tjeneste i informationssamfundet i direktivets forstand, selv om de indebærer anvendelse af elektronisk udstyr. Den anden kategori vedrører "tjenester, der ikke formidles "ad elektronisk vej"", f.eks. pengeautomater, billetautomater eller cd-rom'er. Den tredje kategori indeholder eksempler på "tjenester, der ikke formidles "på individuel anmodning af en tjenestemodtager"", såsom tv- og radiospredningstjenester²⁸.

Eksempler på tjenesteydelser, der er omfattet af direktivet, er generelle onlineinformationstjenester (aviser, databaser osv.), fjernovervågningsaktiviteter, interaktiv teleshopping, elektronisk post, onlineflyreservationer, professionelle onlinetjenester (adgang til databaser, diagnostik osv.), onlineformidlingstjenester, der mod betaling skal forbinde potentielle gæster med professionelle eller private værter, der tilbyder kortvarig indkvartering²⁹.

"c) "teknisk specifikation" en specifikation, der indeholdes i et dokument, som fastlægger karakteristika for et produkt, som f.eks. kvalitet, brugsegenskaber, sikkerhed, dimensioner, herunder forskrifter for varen vedrørende handelsmæssig betegnelse, terminologi, symboler, prøvning og prøvningsmetoder, emballering, mærkning eller etikettering samt procedurer for overensstemmelsesvurdering.

Udtrykket "teknisk specifikation" dækker ligeledes fremstillingsmetoder og processer vedrørende landbrugsvarer i henhold til artikel 38, stk. 1, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), produkter beregnet til konsum og dyrefoder samt lægemidler som defineret i artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/83/EF³⁰, samt fremstillingsmetoder og processer vedrørende de øvrige produkter, når de har indvirkning på produkternes karakteristika".

Denne bestemmelse definerer begrebet teknisk specifikation, en generisk term, der omfatter standarder og tekniske forskrifter.

---

²⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10. marts 2010 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester) (EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1).

²⁸ I Mediakabel-dommen af 2. juni 2005, sag C-89/04, EU:C:2005:348, har Domstolen bekræftet, at near-video on demand-tjenester ikke er tjenester i informationssamfundet, da de ikke leveres på afstand.

²⁹ Sag C-390/18, *Airbnb Ireland*, EU:C:2019:1112.

³⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/83/EF af 6. november 2001 om oprettelse af en fællesskabskodeks for humanmedicinske lægemidler (EFT L 311 af 28.11.2001, s. 67).

Det fastsættes heri, at det dokument, der indeholder den tekniske specifikation, fastlægger "*karakteristika for et produkt*". Eksemplerne er ikke udtømmende: produktets sammensætning³¹, form, vægt, emballage³², præsentation³³, ydeevne, levetid, energiforbrug osv. kunne have været tilføjet. En teknisk specifikation forudsætter, at den nationale foranstaltning, der foreskriver den, henviser til produktet eller dets emballage som sådan, og at den derfor fastlægger en af produktets karakteristika^{34 35}.

Specifikationen kan tjene en lang række mål: f.eks. beskyttelse af forbrugerne, miljøet, folkesundheden eller sikkerheden, standardisering af produktionen, kvalitetsforbedring, rimelige handelstransaktioner og opretholdelse af den offentlige orden. Sådanne specifikationer bør dog ikke indføres for varer uden en klar begrundelse: De skal tjene en legitim offentlig interesse, som er objektiv og forholdsmæssig.

I den oprindelige udgave af direktivet blev definitionen af tekniske specifikationer begrænset til produktets karakteristika. Udvidelsen af begrebet teknisk specifikation til også at omfatte fremstillingsmetoder og processer blev gennemført i to faser: først i 1988 (ved direktiv 88/182/EØF³⁶) for så vidt angår landbrugsprodukter, produkter til konsum og foder og lægemidler på det tidspunkt, hvor de blev omfattet af direktivets anvendelsesområde, og derefter i 1994 (ved direktiv 94/10/EF³⁷) for så vidt angår andre produkter af hensyn til sammenhængen.

På landbrugsområdet påvirker produkter til konsum og foder og lægemidler generelt selve produktet (f.eks. forpligtelsen til at vaccinere køer, inden de sælges³⁸). Dette er ikke altid tilfældet i de øvrige produktsektorer, og i den foreliggende sag gør direktivet det til en betingelse for at give underretning om de pågældende fremstillingsmetoder og processer, at der underrettes om de pågældende fremstillingsmetoder og processer, med undtagelse af bestemmelser om arbejdets tilrettelæggelse, som ikke berører produkterne.

Prøvning og prøvningsmetoder, der nævnes som eksempler på tekniske specifikationer, omfatter de tekniske og videnskabelige metoder, der skal anvendes til at vurdere et givet produkts karakteristika. De procedurer for overensstemmelsesvurdering, der også nævnes, er dem, der anvendes til at sikre, at produktet er i overensstemmelse med specifikke krav. Det påhviler specialiserede organer, hvad enten de er offentlige eller private, eller fabrikanten.

Det er yderst vigtigt at medtage disse parametre i direktivets anvendelsesområde, da prøvnings- og overensstemmelsesvurderingsprocedurer på visse betingelser kan have negative virkninger for handelen. De mange forskellige og forskelligartede nationale ordninger for

---

³¹ Sag C-303/04, Lidl Italia, EU:C:2005:528.

³² Sag C-159/00, Sapod Audic, EU:C:2002:343.

³³ Sag C-20/05, Schwibbert, EU:C:2007:652.

³⁴ I sag C-727/17, ECO-WIND Construction, EU:C:2020:393, fastslog Domstolen, at en lovgivning, der begrænser sig til at regulere opstillingen af vindmøllerne, idet den fastsætter en begrænsning i form af en minimumsafstand, der skal overholdes i forbindelse med deres opstilling, ikke henviser til et produkt som sådan, i dette tilfælde vindenergigeneratorer, og fastlægger dermed ikke karakteristika for dette produkt som omhandlet i direktivet.

³⁵ Sag C-711/19, Admiral Sportwetten m.fl., EU:C:2020:812.

³⁶ Rådets direktiv 88/182/EØF af 22. marts 1988 om ændring af direktiv 83/189/EØF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter (EFT L 81 af 26.3.1988, s. 75).

³⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/10/EF af 23. marts 1994 om anden væsentlige ændring af direktiv 83/189/EØF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter (EFT L 100 af 19.4.1994, s. 30).

³⁸ Sag C-37/99, Donkersteeg, EU:C:2000:636.

overensstemmelsescertificering kan skabe tekniske handelshindringer på samme måde som de specifikationer, der gælder for produkterne, og som er endnu vanskeligere at overvinde på grund af deres kompleksitet.

"d) "andet krav": et krav, der ikke er en teknisk specifikation, og som pålægges et produkt af bl.a. forbruger- eller miljøbeskyttelseshensyn, og som vedrører produktets livscyklus efter markedsføring, såsom betingelser for anvendelse, genanvendelse, genbrug eller bortskaffelse, når disse betingelser kan influere betydeligt på sammensætningen af produktet, dets natur eller afsætningen af det"

Begrebet *"andet krav"* som defineret i dette stykke fandtes ikke i den oprindelige udgave af direktiv 83/189/EØF. Det blev indført ved direktiv 94/10/EF på tidspunktet for den anden ændring af teksten.

Dette begreb omfatter krav, der ikke er tekniske specifikationer, men betingelser, der har indvirkning på et produkts livscyklus, fra markedsføringsperioden til fasen for håndtering eller bortskaffelse af det affald, som det frembringer.

Det præciseres i bestemmelsen, at denne type krav primært pålægges for at beskytte forbrugerne eller miljøet. Der er tale om to af grundene til vigtige legitime mål af almen interesse, som under ekstraordinære omstændigheder kan berettige, at en medlemsstat fraviger princippet om frie varebevægelser ved at indføre handelsforbud eller -restriktioner.

De *"betingelser for anvendelse, genanvendelse, genbrug eller bortskaffelse"* af et produkt, der er nævnt som eksempler på et *"andet krav"*, henviser til de vigtigste specifikke tilfælde. For at kunne betegnes som et *"andet krav"* skal disse betingelser kunne influere betydeligt på sammensætningen af produktet, dets natur eller afsætningen af det³⁹. Et dekret om håndtering af medicinsk affald eller en national bekendtgørelse, der har til formål at indføre et retur- eller genanvendelsessystem for emballage eller endog særskilt indsamling af visse produkter, såsom brugte batterier, kan derfor forventes at indeholde bestemmelser, der falder ind under kategorien *"andet krav"*.

"e) "forskrift vedrørende tjenester": et krav af generel karakter vedrørende adgang til at optage og udøve virksomhed i forbindelse med tjenester, der er omhandlet i litra b), navnlig bestemmelser vedrørende tjenesteyderen, tjenesterne og tjenestemodtageren, dog undtaget forskrifter, der ikke specifikt tager sigte på de i nævnte litra definerede tjenester.

Med henblik på denne definition forstås ved:

anses en forskrift for specifikt at tage sigte på informationssamfundets tjenester, når det af begrundelsen og de dispositive bestemmelser fremgår, at den i sin helhed eller i visse enkelte bestemmelser har specifikt til hensigt og formål at give forskrifter for disse tjenester på eksplicit og målrettet måde

---

³⁹ Sag C-303/15, M. og S., EU:C:2016:771, sag C-98/14, Berlington, EU:C:2015:386, forenede sager C-213/11, C-214/11 og C-217/11, Fortuna m.fl., EU:C:2012:495, sag C-65/05, Kommissionen mod Grækenland, EU:C:2006:673, sag C-267/03, Lindberg, EU:C:2005:246, sag C-137/17, Van Gennip m.fl., EU:C:2018:771, sag C-727/17, ECO-WIND Construction, EU:C:2020:393.

anses en forskrift ikke for specifikt at tage sigte på informationssamfundets tjenester, når den kun indirekte eller tilfældigt vedrører disse tjenester."

Eksempler på foranstaltninger, der kan udgøre en regel for tjenester i informationssamfundet, omfatter foranstaltninger vedrørende betingelserne for at påbegynde en aktivitet (f.eks. regler om etablering af tjenesteydere⁴⁰, navnlig regler om tilladelses- eller licensordninger⁴¹), foranstaltninger vedrørende betingelserne for at udøve en onlineaktivitet (f.eks. et generelt forbud mod salg fremmende foranstaltninger eller visse former for reklame, registreringskrav, forbud mod offentliggørelse af visse typer oplysninger⁴²), foranstaltninger vedrørende udbydere af onlinetjenester (f.eks. krav til erhvervs erfaring, der kræves for at være onlineskatterådgiver), foranstaltninger vedrørende udbud af onlinetjenester (f.eks. lovgivning om fastsættelse af de maksimale gebyrer, obligatoriske forsikrings- eller rapporteringsforpligtelser) og foranstaltninger vedrørende modtageren af sådanne tjenester (f.eks. deltagelse begrænset til bestemte aldersgrupper, foranstaltninger, der finder anvendelse på bestemte kategorier af modtagere såsom mindreårige), samt udvidelsen af eneretten til at drive visse hasardspil, der er tildelt en offentlig enhed for hele det nationale område til aktiviteter på internettet⁴³.

Det er yderst vigtigt at understrege, at forpligtelsen til forudgående underretning ikke gælder for alle udkast til nationale forskrifter, som direkte eller indirekte, eksplicit eller implicit kan vedrøre informationssamfundets tjenester. Kun et begrænset antal og en veldefineret kategori af udkast til nationale forskrifter vil der i henhold til direktivet skulle gives underretning om på forhånd, nemlig de forskrifter, der specifikt er rettet mod informationssamfundets tjenester. Alle andre forskrifter, der påvirker tjenesteydelser, er ikke underretningspligtige.

I lyset af ovenstående bør det påpeges, at direktivet kræver, at der gives underretning om udkast til forskrifter, hvis begrundelse, indhold eller formål⁴⁴ viser, at de direkte og åbent, helt eller delvist, beskæftiger sig med regulering af informationssamfundets tjenester. Bestemmelsen/bestemmelserne i et nationalt reguleringsinstrument skal være affattet udtrykkeligt eller under alle omstændigheder specifikt udformet med henblik på at afspejle, at aktiviteten/tjenesteydelsen "*teleformidles ad elektronisk vej på individuel anmodning fra en tjenestemodtager*".

Et andet punkt, der bør fremhæves, er, at det ikke kun er lovgivningsmæssige instrumenter, der *som helhed* er helliget informationssamfundets tjenester (f.eks. en lov om elektroniske signaturer), der skal gives underretning om. Bestemmelser, *hvoraf kun en del* (eventuelt en artikel eller et stykke) specifikt tager sigte på informationssamfundets tjenester (f.eks. inden for en pornografilov, en specifik bestemmelse om en internetudbyders ansvar), skal der også gives underretning om⁴⁵.

En bestemmelse anses for "*specifikt at tage sigte på informationssamfundets tjenester, når det af begrundelsen og de dispositive bestemmelser fremgår*", at den har dette til hensigt eller formål i

---

⁴⁰ I sag C-255/16, Falbert, EU:C:2017:983, præciserede Domstolen, at "*nationale bestemmelser, der begrænser sig til at fastlægge betingelserne for oprettelse af virksomheder eller virksomheders levering af tjenesteydelser, såsom bestemmelser, der underlægger udøvelsen af en erhvervs mæssig virksomhed en forudgående godkendelse, ikke udgør tekniske forskrifter*".

⁴¹ Se betragtning 18 til direktiv 98/48/EF.

⁴² Sag C-299/17, VG Media EU:C:2019:716.

⁴³ Sag C-275/19, Sportingbet og Internet Opportunity Entertainment, EU:C:2020:856.

⁴⁴ Sag C-255/16, Falbert, dom citeret ovenfor, fodnote 41.

⁴⁵ Jf. betragtning 17 og 18 i direktiv 98/48/EF.

visse af dens bestemmelser. Selv om det ikke alene fremgår af ordlyden af en national forskrift, at den i det mindste delvist har til formål at give specifikke forskrifter for tjenester i informationssamfundet, kan dette formål ikke desto mindre fremgå klart af begrundelsen for denne forskrift, således som formålet i overensstemmelse med de i denne henseende relevante nationale fortolkningsregler bl.a. følger af forarbejderne til den nævnte forskrift⁴⁶.

På den anden side er det ikke nødvendigt at give underretning om de tekniske forskrifter, der kun indirekte vedrører informationssamfundets tjenester, dvs. som vedrører en økonomisk aktivitet generelt uden at tage hensyn til de typiske tekniske procedurer for levering af informationssamfundets tjenester (f.eks. en bestemmelse, der forbyder distribution af pædofilt materiale ved hjælp af et hvilket som helst transmissionsmiddel, herunder internettet eller elektronisk post, blandt de forskellige former for formidling eller levering, for så vidt som den finder anvendelse på en formidlingstjeneste leveret ved hjælp af en applikation til en smartphone, og som udgør en integrerende del af en samlet tjeneste, hvor hovedelementet er transportydelsen⁴⁷). Tilsvarende kan en national foranstaltning, der ikke nævner tjenester i informationssamfundet, og som finder anvendelse på alle former for "dispatchingtjenester", uanset om de leveres telefonisk eller med andre midler som en elektronisk applikation, ikke anses for specifikt at tage sigte på informationssamfundets tjenester og bør derfor ikke anses for tekniske forskrifter⁴⁸.

"(3) Dette direktiv finder ikke anvendelse på forskrifter vedrørende spørgsmål, der er omfattet af EU-lovgivning om telekommunikationstjenester som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF".⁴⁹

I direktiv 90/387/EØF⁵⁰ (ophævet ved direktiv 2002/21/EF) defineredes teletjenester som "tjenester, der består helt eller delvis i transmission og rutning af signaler gennem et telenet ved hjælp af telekommunikationsteknik, med undtagelse af radio- og tv-spredning."

Grunden til denne specifikke undtagelse er, at en lang række områder allerede er harmoniseret på området for teletjenester (som inden for finansielle tjenesteydelser, se nedenfor), og at de indgår i en allerede eksisterende og tilstrækkeligt defineret lovramme på EU-plan.

"4) Dette direktiv finder ikke anvendelse på forskrifter vedrørende spørgsmål, der er omfattet af EU-lovgivning om finansielle tjenesteydelser, som ikke udtømmende opregnet i dette direktivs bilag II."

Begrundelsen for en sådan undtagelse fra direktivets anvendelsesområde er identisk med den tidligere og skyldes, at sådanne regler er en del af en allerede tilstrækkeligt fastlagt EU-retlig ramme.

Som vejledning findes der en ikke-udtømmende liste over finansielle tjenesteydelser i bilag II til direktiv (EU) 2015/1535.

---

⁴⁶ Sag C-299/17, VG Media EU:C:2019:716.

⁴⁷ Se dom i sag C-320/16, Uber France, EU:C:2018:221.

⁴⁸ Sag C-62/19, Star Taxi app, EU:C:2020:980.

⁴⁹ Se fodnote 25.

⁵⁰ Rådets direktiv 90/387/EØF af 28. juni 1990 om oprettelse af det indre marked for teletjenester ved gennemførelse af tilrådgivningsstillelse af åbne net (Open Network Provision) (EFT L 92 af 24.7.1990, s. 1).

"5) Dette direktiv finder med undtagelse af artikel 5, stk. 3, ikke anvendelse på forskrifter, der udstedes af eller for regulerede markeder i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF, eller af eller for andre markeder eller organer, der udfører clearing- eller afviklingstransaktioner for sådanne markeder."

Direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 regulerer handelsaktiviteter på de finansielle markeder og øger investorbekyttelsen⁵¹.

Som følge af denne undtagelse er de forskrifter, der er udarbejdet af eller vedrører regulerede markeder eller andre markeder eller organer, der udfører clearing- eller afviklingstransaktioner for sådanne markeder, ikke underlagt forpligtelsen til forudgående underretning. Den eneste forpligtelse, som sådanne forskrifter er underlagt af hensyn til den minimale gennemsigtighed, er forpligtelsen til "efterfølgende" underretning, dvs. at de skal meddeles Kommissionen efter vedtagelse på nationalt plan i henhold til artikel 5, stk. 3, der som anført i artikel 1, nr. 5, er den eneste bestemmelse i direktivet, der finder anvendelse på disse forskrifter.

"f) *"teknisk forskrift": en teknisk specifikation eller et andet krav eller en forskrift vedrørende tjenester, herunder de administrative bestemmelser, der gælder herfor, som retligt eller faktisk skal overholdes ved markedsføring, levering eller anvendelse af en tjeneste, eller etablering af en operatør af tjenester i en medlemsstat eller i en væsentlig del af denne stat, samt medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende forbud mod fremstilling, import, markedsføring eller anvendelse af et produkt eller forbud mod levering eller anvendelse af en tjeneste eller mod, at en tjenesteyder etablerer sig, jf. dog artikel 7.*"

Ved definitionen af begrebet "teknisk forskrift" indeholder litra f) oplysninger om, hvilken type tekster der skal gives underretning om i henhold til den informationsprocedure, der er fastsat i direktivet på dette område.

På den ene side findes der "tekniske specifikationer" og "andre krav" eller "forskrifter vedrørende tjenester" (jf. ovennævnte definitioner), som er fastsat af medlemsstaterne, og som finder anvendelse på industri- og landbrugsprodukter samt informationssamfundets tjenester, og på den anden side er der "medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der tager sigte på forbud mod" visse nærmere angivne aktiviteter.

For at kunne betegnes som en *teknisk forskrift* skal en "teknisk specifikation", et "andet krav" eller "en forskrift vedrørende tjenester" opfylde følgende betingelser:

- Den skal være "bindende" (dvs. retligt eller faktisk, jf. nedenfor). Dette karakteristika, som er uløseligt forbundet med de dokumenter, der udarbejdes af de offentlige myndigheder, som dette direktiv finder anvendelse på, udgør den største forskel mellem en *teknisk forskrift* og en *standard*, som er udarbejdet af private organer og i det væsentlige er frivillig⁵².

---

⁵¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter (EUT L 145 af 30.4.2004, s. 1) blev ophævet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 349) med virkning fra den 3. januar 2018.

⁵² I visse tilfælde kan det imidlertid blive obligatorisk at overholde standarden, således at den får status af en "teknisk forskrift".

- Den skal påvirke afsætningen eller anvendelsen af industri- og landbrugsprodukter, leveringen af en tjeneste eller en tjenesteyders etablering i en medlemsstat eller en betydelig del af denne stat.

De administrative bestemmelser, der finder anvendelse på en specifikation, på et "andet krav" eller på en "forskrift vedrørende tjenester", kan også udgøre tekniske forskrifter i direktivets forstand. Disse foranstaltninger skal der ligesom alle tekniske forskrifter gives underretning om i henhold til direktivet, når de er udstedt af medlemsstaternes centralregeringer eller en af deres myndigheder som anført i den liste, som Kommissionen har opstillet inden for rammerne af det stående udvalg, der er nedsat ved direktivet⁵³ ⁵⁴.

Visse tekniske specifikationer, "andre krav" eller forskrifter vedrørende tjenester, der svarer til definitionen af tekniske forskrifter, er udelukket fra direktivets anvendelsesområde, navnlig hvis de blot opfylder bindende EU-retsakter⁵⁵ eller blot fuldbyrder en dom afsagt af Den Europæiske Unions Domstol, jf. direktivets artikel 7.

Den "bindende" karakter af en teknisk specifikation, et "andet krav" eller en forskrift vedrørende tjenester kan tillægges dem på to måder:

1. Retligt, når overholdelsen af disse er gjort bindende ved en foranstaltning, der er truffet direkte af de relevante offentlige myndigheder, eller som kan tilskrives disse myndigheder.

Eksempelvis vil betingelserne for fremstilling af marmelade og konserveret frugt i lille målestok, der er fastsat ved dekret, blive betragtet som en teknisk forskrift, som retligt set er obligatorisk. Det samme gælder for et forbud mod at anvende plastflasker til markedsføring af mineralvand som fastsat ved bekendtgørelse m.v.

2. Faktisk, når den tekniske specifikation ikke er fastsat ved en formel og bindende retsakt udstedt af den pågældende stat, men hvor staten tilskynder til, at den overholdes. Som følge af de tilsvarende virkninger, som disse foranstaltninger kan have på samhandelen, anses de for at svare til bindende forskrifter.

I litra f) gives tre eksempler på de vigtigste og hyppigste tekniske forskrifter, som faktisk skal overholdes, med henblik på at præcisere et begreb, der ikke var defineret i den oprindelige udgave af direktivet, og som gav anledning til forskellige fortolkninger, som var til skade for en korrekt gennemførelse af informationsproceduren.

De tekniske forskrifter, der faktisk skal overholdes, er navnlig følgende:

- i) *en medlemsstats love eller administrative bestemmelser, der henviser enten til tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, eller til fagkodekser eller kodekser for god praksis, der igen henviser til tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, og hvis overholdelse giver formodning om, at der er overensstemmelse med de krav, der er fastsat i de nævnte love eller administrative bestemmelser"*

---

⁵³ Sag C-62/19, Star Taxi app, EU:C:2020:980.

⁵⁴ Oversigt over myndigheder, som er forpligtet til at give meddelelse om udkast til tekniske forskrifter (ud over medlemsstaternes centralregeringer) (jf. artikel 1, nr. 11, i direktiv 98/34/EF) (EUT C 127 af 31.5.2006, s. 14).

⁵⁵ Sag C-390/99, Canal Satélite Digital, EU:C:2002:34, sag C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496.

De love og administrative bestemmelser, der henvises til, er foranstaltninger, der er vedtaget af de nationale myndigheder, og som henviser til tekniske specifikationer eller "andre krav"⁵⁶ eller til forskrifter vedrørende tjenester, som normalt er fastsat af andre organer end staten (af et nationalt standardiseringsorgan), og som ikke som sådan er bindende (f.eks. standarder, faglige kodekser eller kodekser for god praksis), men som der tilskyndes til at overholde, da de giver produktet eller tjenesten en formodning om overensstemmelse med bestemmelserne i ovennævnte foranstaltninger.

Dette er navnlig tilfældet, hvis en forsikringslov fritager brugerne af produkter, der opfylder visse ikkeobligatoriske standarder, fra ansvaret for at bevise overensstemmelse med obligatoriske krav, eftersom disse produkter er omfattet af en formodning om overensstemmelse med kravene.

"ii) frivillige aftaler, som de offentlige myndigheder er kontraherende part i, og som af hensyn til almenvellet tager sigte på at opfylde tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, bortset fra udbudsbetingelser i forbindelse med offentlige indkøbsaftaler"

Aftaler, der indgås mellem økonomiske aktører, og som fastsætter tekniske specifikationer eller andre krav for visse produkter eller forskrifter vedrørende tjenester, er ikke bindende som sådan på grund af deres oprindelse i den private sektor. De anses dog for at være tekniske forskrifter, der faktisk skal overholdes, når staten er kontraherende part i en af disse aftaler.

Denne omstændighed bliver mere og mere hyppig, da sådanne aftaler er blevet nationale reguleringspolitiske instrumenter. De anvendes ofte af nogle medlemsstater i sektorer som bilindustrien, den kemiske industri og olieindustrien, i de fleste tilfælde af miljømæssige årsager. For eksempel for at reducere køretøjers emissioner af forurenende stoffer, udledning af skadelige stoffer i vand eller brug af visse typer emballage mv. Inden for informationssamfundets tjenester er en notificeret tekst — et udkast til adfærdskodeks for frivillig opbevaring af kommunikationsdata — et godt eksempel på en sådan frivillig aftale.

Disse aftaler giver større fleksibilitet i gennemførelsen af de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå målene i lovgivningen, og den involverede industris frivillige deltagelse sikrer, at de vil blive gennemført.

Staten skal inddrages i disse aftaler, hvis de skal være omfattet af anvendelsesområdet for direktiv (EU) 2015/1535. For at den offentlige myndighed kan opfylde sin oplysningspligt og tage hensyn til Kommissionens eller en medlemsstats bemærkninger inden for rammerne af den informationsprocedure, der er fastsat i direktivet, skal staten være kontraherende part.

"iii) tekniske specifikationer, andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, til hvilke der er knyttet skattemæssige eller finansielle foranstaltninger, som påvirker forbruget af produkterne eller tjenesterne ved at tilskynde til overholdelse af disse tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester; tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, som er knyttet til de nationale sociale sikringsordninger, er ikke omfattet."

De skattemæssige eller finansielle foranstaltninger, der er omhandlet i dette stykke, fastsættes af de nationale offentlige myndigheder med henblik på et andet formål end det, der traditionelt forfølges med medlemsstaternes skattelovgivning.

---

⁵⁶ I betydningen i direktivets artikel 1, litra c) og d), som forklaret ovenfor.

De anses for at være effektive instrumenter til gennemførelse af politikker, der er vedtaget på nationalt plan, navnlig med henblik på at beskytte miljøet og tjenestemodtagerne (navnlig forbrugerne), da de grundlæggende tager sigte på at påvirke sidstnævntes adfærd med hensyn til et bestemt produkt eller en bestemt tjenesteydelse.

Denne bestemmelse i direktivet blev indført på grund af visse tilfælde af afgiftslettelser for "rene køretøjer", som opfyldte visse emissionsgrænser eller var udstyret med katalysatorer. Erfaringen har vist, at medlemsstaterne ofte knyttede incitamenter til betingelser med det resultat, at det indførte system var i strid med EU-retten. Det blev klart, at der også var behov for at undersøge sådanne udkast.

Den pågældende kategori af foranstaltninger omfatter bl.a. foranstaltninger, der har til formål at tilskynde til køb af produkter, der opfylder visse specifikationer, ved at yde finansieringsfaciliteter (f.eks. tilskud til køb af visse varmeanlæg, der opfylder bestemte tekniske krav) eller alternativt at afskrække dem fra at købe dem (f.eks. udelukkelse af tilskud i byggeindustrien, når der anvendes materialer med bestemte egenskaber). Det omfatter også skattemæssige eller finansielle foranstaltninger, der kan påvirke forbruget ved at tilskynde til overholdelse af "andre krav" i direktivets forstand (f.eks. fritagelse for miljøafgift for emballering af bestemte produkter, når der indføres en pantordning, eller fritagelse for miljøafgift for visse produkter, når der etableres et indsamlings- og genanvendelsessystem). På samme måde vedrører denne kategori af foranstaltninger, der har til formål at tilskynde til eller modvirke køb af tjenester med visse karakteristika (f.eks. tjenester, der modtages via specifikt udstyr, eller som hidrører fra operatører, der er etableret i visse områder).

Direktiv (EU) 2015/1535 dækker ikke hele medlemsstaternes skatte- og finanslovgivning. Der henvises kun til "tekniske specifikationer", "andre krav" eller forskrifter vedrørende tjenester, til hvilke der er knyttet skattemæssige eller finansielle foranstaltninger, og som har til formål at ændre forbrugernes eller tjenestemodtagernes adfærd⁵⁷. Den skattemæssige eller finansielle foranstaltning er ikke som sådan genstand for Kommissionens eller medlemsstaternes undersøgelse. Kommissionens og de øvrige medlemsstaters vurdering af foranstaltningen er begrænset til de tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, som den indeholder, og deres bemærkninger eller udførlige udtalelser må kun vedrøre aspekter, der kan hindre samhandelen eller, for så vidt angår forskrifter vedrørende tjenesteydelser, den frie bevægelighed for tjenester eller etableringsfriheden for tjenesteydere. De pågældende udkast er også omfattet af særbehandling med hensyn til status quo-perioderne (se artikel 7, stk. 4), da der ikke er fastsat nogen status quo-periode for medlemsstaternes vedtagelse af disse tekster (se kapitel II, afsnit III nedenfor).

Det bør understreges, at lovforslag, der indeholder "skattemæssige eller finansielle foranstaltninger" som omhandlet i direktiv (EU) 2015/1535, skal meddeles i henhold til dette direktiv, selv om de pågældende foranstaltninger også udgør statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, i TEUF, i hvilket tilfælde Kommissionen også skal underrettes om dem i henhold til artikel 108, stk. 3, i TEUF, inden sådanne foranstaltninger iværksættes.

Foranstaltninger i forbindelse med de nationale sociale sikringsordninger er også udelukket (f.eks. forordningen, der gør refusion af et lægemiddel betinget af en bestemt type emballage).

---

⁵⁷ Sag C-711/19, Admiral Sportwetten m.fl., EU:C:2020:812.

Nationale love og administrative bestemmelser, der har til formål at forbyde fremstilling, import, markedsføring og anvendelse af et produkt eller, for informationssamfundets tjenester, forbud mod levering eller brug af en tjeneste eller en virksomhed som tjenesteyder, betragtes som tekniske forskrifter i forbindelse med underretningspligten i henhold til direktiv 2015/1535/EU, ud over de tekniske specifikationer, de "andre krav" og de regler for tjenester, der pålægger retlige og faktiske bindende krav.

For at være omfattet af denne fjerde kategori af tekniske forskrifter vedrørende et forbud mod bl.a. anvendelse skal foranstaltningerne have et anvendelsesområde, der går langt videre end en begrænsning til visse mulige anvendelser af det pågældende produkt eller den pågældende tjenesteydelse, og de må ikke indsnævres til en begrænsning af deres anvendelse. Denne kategori af tekniske forskrifter har navnlig til formål at dække nationale foranstaltninger, som ikke giver mulighed for nogen anden anvendelse af det pågældende produkt end en rent marginal form for anvendelse^{58 59}.

Sådanne forbud udgør som sådan den endelige form for teknisk forskrift. Medmindre de kan begrundes i henhold til artikel 36 eller artikel 52 i TEUF eller står i rimeligt forhold til væsentlige krav i henhold til Domstolens praksis, udgør de lige så store hindringer for den frie bevægelighed for varer og tjenesteydelser og for etableringsfriheden i Unionen⁶⁰.

Omfattet er tekniske forskrifter, der fastsættes af de af medlemsstaterne udpegede myndigheder, og som er opført på en liste, udarbejdet og opdateret, hvor det er relevant, af Kommissionen inden for rammerne af det i artikel 2 omhandlede udvalg.

Listen ændres efter samme procedure"

Listen over de myndigheder, der er omhandlet i dette stykke, er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*⁶¹.

"g) "udkast til teknisk forskrift": en tekst til en teknisk specifikation eller et andet krav eller en forskrift vedrørende tjenester, herunder administrative bestemmelser, der er udarbejdet med henblik på at vedtage den eller senere få den vedtaget som en teknisk forskrift, og som befinder sig på et forberedende stadium, hvor det stadig er muligt at foretage væsentlige ændringer."

I dette stykke defineres begrebet "udkast til teknisk forskrift": For at kunne betragtes som et udkast skal den tekniske forskrift være på et forberedende stadium, som gør det muligt at foretage "væsentlige ændringer" i teksten.

I henhold til den informationsprocedure, der er fastsat i direktivet vedrørende tekniske forskrifter, kan Kommissionen og medlemsstaterne efter gennemgangen af de udkast, de har fået tilsendt, anmode den regulerende myndighed om at ændre enhver tekst, der anses for at være i strid med reglerne for det indre marked.

---

⁵⁸ Sag C-267/03, Lindberg, EU:C:2005:246, og sag C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76.

⁵⁹ Sag C-727/17, ECO-WIND Construction, EU:C:2020:393.

⁶⁰ Sag C-303/04, Lidl Italia, EU:C:2005:528.

⁶¹ Oversigt over myndigheder, som er forpligtet til at give meddelelse om udkast til tekniske forskrifter (ud over medlemsstaternes centralregeringer) (jf. artikel 1, nr. 11, i direktiv 98/34/EF) (EUT C 127 af 31.4.2006, s. 14).

Det er op til den enkelte medlemsstat i overensstemmelse med sin lovgivningsprocedure at beslutte, på hvilket stadium dens udkast til tekniske forskrifter skal sendes til Kommissionen, så længe det stadig er muligt at foretage væsentlige ændringer.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at en national foranstaltning, der uden tilføjelse eller supplerende specifikationer gengiver eller erstatter eksisterende tekniske forskrifter, som, hvis de er blevet vedtaget efter ikrafttrædelsen af direktiv 83/189/EØF, er blevet behørigt meddelt Kommissionen, ikke kan anses for et "udkast" til tekniske forskrifter som omhandlet i artikel 1, litra g), i direktiv (EU) 2015/1535 og dermed heller ikke er underlagt forpligtelsen til underretning⁶².

Direktivets artikel 1, stk. 2-6, indeholder følgende undtagelser:

"2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på tjenester i forbindelse med:

a) radiospredning

b) tv-spredning omfattet af artikel 1, stk. 1, litra e), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU⁶³.

3. Dette direktiv finder ikke anvendelse på forskrifter vedrørende spørgsmål, der er omfattet af EU-lovgivning om telekommunikationstjenester som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF⁶⁴."

I direktiv 2002/21/EF defineres elektronisk kommunikationstjeneste som *"en tjeneste, som normalt ydes mod betaling, og som udelukkende eller overvejende består i overføring af signaler via elektroniske kommunikationsnet, herunder telekommunikationstjenester og transmissionstjenester på net, der anvendes til radio- og tv-spredning, men ikke tjenester, der består i tilrådighedsstillelse af eller udøvelse af redaktionel kontrol over indhold fremført via elektroniske kommunikationsnet og -tjenester; begrebet omfatter ikke informationssamfundets tjenester som defineret i artikel 1 i direktiv 98/34/EF, og som ikke udelukkende eller overvejende består i overføring af signaler via elektroniske kommunikationsnet.*

"4. Dette direktiv finder ikke anvendelse på forskrifter vedrørende spørgsmål, der er omfattet af EU-lovgivning om finansielle tjenesteydelser, som ikke udtømmende opregnet i dette direktivs bilag II."

Begrundelsen for en sådan undtagelse fra direktivets anvendelsesområde er identisk med ovennævnte og skyldes, at sådanne regler er en del af en allerede tilstrækkeligt fastlagt EU-retlig ramme.

Udelukkende som vejledning findes der en ikke-udtømmende liste over finansielle tjenesteydelser i bilag II til direktiv (EU) 2015/1535.

---

⁶² Sag C-33/97, Colim-dommen af 3. juni 1999, EU:C:1999:274, præmis 22.

⁶³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10. marts 2010 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester) (EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1).

⁶⁴ Se fodnote 25.

"5. Dette direktiv finder med undtagelse af artikel 5, stk. 3, ikke anvendelse på forskrifter, der udstedes af eller for regulerede markeder i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF⁶⁵, eller af eller for andre markeder eller organer, der udfører clearing- eller afviklingstransaktioner for sådanne markeder."

Som følge af denne undtagelse er de forskrifter, der er udarbejdet af eller vedrører regulerede markeder eller andre markeder eller organer, der udfører clearing- eller afviklingstransaktioner for sådanne markeder, ikke underlagt forpligtelsen til forudgående underretning. Den eneste forpligtelse, som sådanne forskrifter er underlagt af hensyn til den minimale gennemsigtighed, er forpligtelsen til "efterfølgende" underretning, dvs. at de skal meddeles Kommissionen efter vedtagelse på nationalt plan i henhold til artikel 5, stk. 3, der som anført i artikel 1, nr. 5, fjerde afsnit, er den eneste bestemmelse i direktivet, der finder anvendelse på disse forskrifter.

"6. Dette direktiv finder ikke anvendelse på foranstaltninger, som medlemsstaterne anser for nødvendige inden for rammerne af traktaterne for at sikre beskyttelsen af personer og navnlig arbejdstagere under anvendelsen af produkterne, såfremt foranstaltningerne ikke berører produkterne."

Denne bestemmelse styrker et begreb, der allerede er udtrykt i direktivets artikel 1, stk. 1, litra c) og d), således at tekniske specifikationer, der påvirker produktets brugsegenskaber, er omfattet.

---

⁶⁵ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter (EUT L 145 af 30.4.2004, s. 1), ophævet siden den 2. januar 2018 ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter, om ændring af direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EØF (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 349).

KAPITEL II: PROCEDUREN FOR TEKNISKE FORSKRIFTER

I. Meddelelse og formidling af oplysninger om udkast til tekniske forskrifter og de mulige reaktioner, som Kommissionen og medlemsstaterne har til rådighed

"Artikel 5

1. Med forbehold af artikel 7 sender medlemsstaterne straks Kommissionen ethvert udkast til teknisk forskrift, medmindre der er tale om en almindelig gengivelse af en international eller europæisk standard, i hvilket tilfælde det vil være tilstrækkeligt at oplyse herom. De meddeler ligeledes Kommissionen grundene til, at det er nødvendigt at indføre en sådan teknisk forskrift, medmindre disse grunde allerede fremgår af udkastet.

Medlemsstaterne skal i givet fald samtidig meddele Kommissionen teksten til de love og administrative bestemmelser, der hovedsagelig og direkte ligger til grund, hvis det er nødvendigt at kende den pågældende tekst for at kunne vurdere rækkevidden af udkastet til teknisk forskrift, undtagen hvis den er blevet tilsendt i forbindelse med en tidligere meddelelse.

Medlemsstaterne meddeler på ny Kommissionen udkastet til teknisk forskrift på de betingelser, der er fastsat i nærværende stykkes første og andet afsnit, hvis de i udkastet til teknisk forskrift foretager væsentlige ændringer, der fører til en ændring af anvendelsesområdet, en afkortning af den oprindeligt fastsatte gennemførelsesfrist, en tilføjelse af specifikationer eller krav eller en stramning af disse.

Hvis udkastet til teknisk forskrift af hensyn til folkesundheden eller beskyttelse af forbrugerne eller miljøet navnlig tager sigte på at begrænse markedsføringen eller anvendelsen af et kemisk stof, præparat eller produkt, fremsender medlemsstaterne ligeledes enten et resumé af eller henvisninger til alle relevante oplysninger om det pågældende stof, præparat eller produkt samt oplysninger om kendte erstatningsprodukter, der findes på markedet, i det omfang disse oplysninger er til rådighed, og angiver, hvilke virkninger foranstaltningen forventes at få på folkesundheden, beskyttelsen af forbrugerne og miljøet, sammen med en risikovurdering der, så vidt det er hensigtsmæssigt, foretages efter de principper, der er fastsat i de relevante dele af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006⁶⁶, bilag XV, del II.3.

Kommissionen underretter straks de andre medlemsstater om udkastet til teknisk forskrift og alle de dokumenter, den har fået tilsendt. Den kan også forelægge udkastet for det i dette direktivs artikel 2 omhandlede udvalg til udtalelse og eventuelt for det udvalg, der er kompetent på området.

Med hensyn til de tekniske specifikationer, andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, der er nævnt i dette direktivs artikel 1, stk. 1, litra f), andet afsnit, nr. iii), kan Kommissionens eller medlemsstaternes bemærkninger eller udførlige udtalelser kun vedrøre aspekter, som måtte være til hinder for samhandelen eller, for så vidt angår forskrifterne vedrørende tjenester, for den fri

---

⁶⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH), om oprettelse af et europæisk kemikalieagentur og om ændring af direktiv 1999/45/EF og ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 793/93 og Kommissionens forordning (EF) nr. 1488/94 samt Rådets direktiv 76/769/EØF og Kommissionens direktiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF (EFT L 396 af 30.12.2006, s. 1).

udveksling af tjenesteydelser, eller for tjenesteyderes etableringsfrihed, men ikke en foranstaltningsskattedmæssige eller finansielle aspekter.

2. Kommissionen og medlemsstaterne kan indgive bemærkninger til den medlemsstat, der har givet meddelelse om et udkast til teknisk forskrift, og vedkommende medlemsstat skal ved den videre udformning af den tekniske forskrift tage videst muligt hensyn dertil.

3. Medlemsstaterne sender straks Kommissionen den endelige tekst til en teknisk forskrift.

4. Oplysninger, der fremsendes i henhold til denne artikel, betragtes ikke som fortrolige, medmindre den medlemsstat, der har fremsendt notifikationen, udtrykkeligt anmoder herom. En sådan anmodning skal være begrundet.

I tilfælde af en sådan anmodning kan det i artikel 2 omhandlede udvalg og de nationale myndigheder under overholdelse af de nødvendige forholdsregler indhente sagkyndig bistand hos fysiske eller juridiske personer i den private sektor.

5. Når udkast til tekniske forskrifter er et led i foranstaltninger, som på udkaststadiet skal fremsendes i henhold til andre EU-retsakter, kan medlemsstaterne fremsende den meddelelse, der er omhandlet i stk. 1, i henhold til den pågældende anden retsakt, forudsat at de formelt angiver, at meddelelsen også skal gælde i henhold til dette direktiv.

Selv om Kommissionen ikke reagerer på et udkast til teknisk forskrift i forbindelse med dette direktiv, har dette ingen indflydelse på, hvilke afgørelser der kan træffes på grundlag af andre EU-retsakter."

I artikel 5 opregnes de forpligtelser, der påhviler henholdsvis medlemsstaterne og Kommissionen i henhold til informationsproceduren vedrørende tekniske forskrifter, og de mulige reaktioner, der har adgang til, bortset fra tilbagemeldinger vedrørende status quo-perioder, der skal overholdes inden vedtagelsen af de meddelte udkast, jf. direktivets artikel 6.

Første trin: oplysningspligten

a) Medlemsstaternes forpligtelser

1. Generelle regler

For at sikre gennemsigtighed i de nationale initiativer skal medlemsstaterne i henhold til direktivets artikel 5 straks meddele Kommissionen ethvert udkast til teknisk forskrift, som de påtænker at vedtage.

Den fulde ordlyd af det udkast til retsakt, der indeholder udkastet til teknisk forskrift, skal fremsendes⁶⁷. Det er imidlertid kun tekniske forskrifter, der er omfattet af status quo-forpligtelsen.

⁶⁷ Sag C-279/94, Kommissionen mod Italien, EU:C:1996:396, sag C-336/14, Ince, EU:C:2016:72, sag C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76.

Når udkastet indebærer fuld indarbejdelse af en international eller europæisk standard i national ret, kan medlemsstaten henvise til standarden i stedet for at meddele den fulde tekst⁶⁸.

På underretningstidspunktet skal den underrettende medlemsstat også sende teksten til de tilgrundliggende love og administrative bestemmelser til Kommissionen med henblik på at tilvejebringe den retlige ramme for det meddelte udkast og lette vurderingen heraf (f.eks. hvis det meddelte udkast ændrer en basistekst)⁶⁹. Hvis disse tilgrundliggende love og administrative bestemmelser ikke fremsendes, kan Kommissionen anmode om dem, når den har modtaget udkastet.

Denne forpligtelse er forbundet med en forpligtelse til at underrette om de forhold, der ligger til grund for vedtagelsen af de foreslåede foranstaltninger⁷⁰.

For at lette forståelsen og analysen af udkastet anbefales det også, at medlemsstaterne fremlægger yderligere retlige eller økonomiske oplysninger til støtte for begrundelsen for og virkningen af vedtagelsen af den foreslåede tekniske forskrift (konsekvensanalyse, statistikker, økonomiske data vedrørende markedet i den pågældende sektor osv.).

Hver medlemsstat udpeger et centralt koordineringspunkt, der er ansvarligt for at give Kommissionen underretning om udkast til tekniske forskrifter og for koordinering med ressortministerierne på nationalt plan (en liste over disse centrale koordineringspunkter, de såkaldte "kontaktpunkter", findes på webstedet: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/da/contact/>).

I praksis indebærer underretningen af et udkast til teknisk forskrift til Kommissionen, at der sendes en meddelelse til Kommissionen.

Denne "meddelelse om underretning" omfatter 16 punkter, som hver især svarer til de krævede specifikke oplysninger. I punkt 16 skal den underrettende medlemsstat f.eks. angive, om udkastet omfatter TBT-aspekter (WTO-aftalen om tekniske handelshindringer) eller sundheds- og plantesundhedsaspekter).

Efter vedtagelsen af det meddelte udkast skal den underrettende medlemsstat sende den endelige tekst til den tekniske forskrift til Kommissionen (jf. direktivets artikel 5, stk. 3). Kommissionen vil således være i stand til at overveje, om medlemsstaten har tilpasset teksten til EU-retten, og om nødvendigt træffe de nødvendige foranstaltninger.

Hvis medlemsstaten har vedtaget det meddelte udkast uden at tage hensyn til den udførlige udtalelse fra Kommissionen eller de øvrige medlemsstater om udkastet til teknisk forskrift, kan Kommissionen indlede en traktatbrudsprocedure i henhold til artikel 258 i TEUF⁷¹.

---

⁶⁸ Denne henvisning gør det muligt for Kommissionen og de medlemsstater, der ønsker det, uden vanskelighed at få adgang til teksten til den standard, der er gjort bindende.

⁶⁹ Sag C-145/97, Kommissionen mod Belgien, EU:C:1998:212.

⁷⁰ En gennemgang af begrundelserne viser, at de oftest vedrører beskyttelse af personer eller dyr, miljøet, den offentlige sikkerhed eller forbrugeroplysning.

⁷¹ I henhold til artikel 258 TEUF (tidligere artikel 226) gælder det, at "[f]inder Kommissionen, at en medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, der påhviler den i henhold til traktaterne, fremsætter den en begrundet udtalelse herom efter at have givet den pågældende stat lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger. Retter den pågældende stat sig ikke efter den fremsatte udtalelse inden for den frist, der er fastsat af Kommissionen, kan denne indbringe sagen for Den Europæiske Unions Domstol."

Medlemsstaterne kan selv indbringe sagen for Kommissionen i henhold til artikel 259 i TEUF med henblik på at indlede en traktatbrudsprocedure ved Domstolen mod en medlemsstat, som de mener har tilsidesat sine forpligtelser⁷².

2. Særtilfælde

2.1. *Én underretning for flere EU-retsakter.*

Sideløbende med den underretningsprocedure, der blev indført ved direktiv (EU) 2015/1535, indeholder en række andre EU-retsakter en underretningspligt. For at lette medlemsstaternes og Kommissionens opgaver i tilfælde af overlappende underretningsprocedurer, dvs. hvor flere EU-retsakter kræver, at medlemsstaten underretter om den samme tekst på udkaststadiet, er der indført en "one-stop-shop"-procedure.

Medlemsstaterne kan kun underrette én gang, men de skal på tidspunktet for underretningen (i henhold til punkt 7 i meddelelsen om underretningen) angive alle specifikke EU-retsakter, i henhold til hvilke underretningen om udkastet også anses for gyldig.

Efter den officielle meddelelse om, at underretningen gælder for flere EU-procedurer, undersøges det nationale udkast således for sig på grundlag af hver enkelt EU-retsakt, som det henviser til, og gøres til genstand for en udtalelse fra Kommissionen i forbindelse med hver procedure.

Det er grunden til, at selv om Kommissionen ikke reagerer på et sådant tekstudkast i henhold til direktiv (EU) 2015/1535, "har dette ingen indflydelse på, hvilke afgørelser der kan træffes på grundlag af andre EU-retsakter" (jf. artikel 5, stk. 5, andet afsnit).

2.2. *Allerede fremsendt grundlæggende lovgivning.* Ud fra det samme ønske om effektivitet er medlemsstaterne fritaget fra forpligtelsen til at tilsende Kommissionen deres love og administrative bestemmelser vedrørende et udkast til teknisk forskrift, hvis denne tekst allerede er fremsendt i forbindelse med en tidligere meddelelse.

Dette er f.eks. tilfældet, når udkastet til teknisk forskrift har til formål at ændre en teknisk forskrift, der tidligere er blevet meddelt.

Den underrettende medlemsstat skal i punkt 10 i meddelelsen om underretning anføre henvisninger og underretningsnumre for de grundlæggende tekster.

---

⁷² I henhold til artikel 259 i TEUF (tidligere artikel 227) gælder det, at "[e]n medlemsstat, der finder, at en anden medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, der påhviler den i henhold til traktaterne, kan indbringe sagen for Den Europæiske Unions Domstol.

Før en medlemsstat indbringer en klage over en anden medlemsstat på grund af en påstået overtrædelse af de forpligtelser, der påhviler denne i henhold til traktaterne, skal den forelægge sagen for Kommissionen.

Efter at de pågældende stater har haft lejlighed til skriftligt og mundtligt at fremsætte deres bemærkninger i sagen og til det af modparten anførte, afgiver Kommissionen en begrundet udtalelse.

Såfremt Kommissionen ikke har afgivet sin udtalelse inden tre måneder efter sagens forelæggelse, skal dette ikke være til hinder for, at klagen indbringes for Domstolen."

2.3. **Yderligere dokumentation.** Omvendt pålægger direktivet medlemsstaterne en ny forpligtelse med hensyn til udkast til tekniske forskrifter, der sigter mod at begrænse markedsføringen eller anvendelsen af et kemisk stof, et præparat eller et kemisk produkt af hensyn til folkesundheden, beskyttelse af forbrugerne og miljøet (jf. artikel 5, stk. 1, fjerde afsnit).

I forbindelse med sådanne udkast skal medlemsstaterne indsende et resumé af eller henvisninger til de relevante oplysninger om det pågældende kemiske stof, præparat eller produkt samt oplysninger om kendte erstatningsprodukter, hvilke virkninger foranstaltningen forventes at få samt resultaterne af en risikoanalyse.

Her specificeres det i direktivet, at analysen skal foretages i henhold til de generelle principper i REACH-forordningen.⁷³

2.4. **Ny underretning.** Medlemsstaterne skal fremsende et nyt udkast, som allerede er gennemgået i henhold til direktivets bestemmelser, hvis de i mellemtiden har foretaget væsentlige ændringer af teksten.

Det præciseres i artikel 5, stk. 1, tredje afsnit, at ændringer, der foretages i teksten, anses for væsentlige, hvis de fører til en ændring af anvendelsesområdet, en afkorting af den oprindeligt fastsatte gennemførelsesfrist⁷⁴, en tilføjelse af specifikationer eller krav eller en stramning af disse⁷⁵.

Det skal understreges, at underretning ikke er nødvendig i tilfælde af en simpel omskrivning af bestemmelser, der allerede finder anvendelse (f.eks. i tilfælde af konsolidering), og som er uden retsvirkning, eller naturligvis i de tilfælde, der er omhandlet i direktivets artikel 7 (f.eks. indarbejdelse i teksten af Kommissionens bemærkninger i en udførlig udtalelse⁷⁶, jf. nedenfor).

b) Kommissionens forpligtelser

Når Kommissionen er blevet underrettet om et nyt udkast til national teknisk forskrift, skal den fremsende alle de oplysninger, som den underrettende medlemsstat har fremsendt, til alle de andre medlemsstater (direktivets artikel 5, stk. 1, femte afsnit).

Denne meddelelse af oplysninger gør det muligt for alle medlemsstaterne at deltage fuldt ud i den overvågningsprocedure, der er fastsat i direktivet.

Kommissionen lægger også de meddelte udkast og oversættelser heraf på sit websted⁷⁷, som giver alle virksomheder i det indre marked mulighed for at notere sig og give udtryk for deres holdning

---

⁷³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH), om oprettelse af et europæisk kemikalieagentur (EUT L 396 af 30.12.2006, s. 1).

⁷⁴ I sag C-307/13, Ivansson m.fl., EU:C:2014:2058, anførte Domstolen, at den ikrafttrædelsesdato, som i sidste ende bliver fastsat af de nationale myndigheder for en national bestemmelse, er omfattet af forpligtelsen til at give Kommissionen meddelelse, som fastsat i artikel 8, stk. 1, i direktiv 98/34 (nu artikel 5, stk. 1, i direktiv (EU) 2015/1535), når en ændring af anvendelsesfristen for den pågældende nationale bestemmelse faktisk har fundet sted, og denne ændring er væsentlig, hvilket det påhviler den foreliggende ret at undersøge.

⁷⁵ Sag C-317/92, Kommissionen mod Tyskland, EU:C:1994:212.

⁷⁶ Sag C-26/11, Belgische Petroleum Unie m.fl., EU:C:2013:44.

⁷⁷ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris>.

til udkast til national lovgivning, medmindre den underrettende medlemsstat i henhold til direktivets artikel 5, stk. 4, udtrykkeligt anmoder om, at de oplysninger, der meddeles Kommissionen, undtagelsesvis behandles fortroligt i forhold til økonomiske aktører, og giver en begrundelse for en sådan anmodning.

Fortroligheden i henhold til direktivets artikel 5, stk. 4, af meddelte udkast til tekniske forskrifter bør undtagelsesvis påberåbes, da det fraviger princippet om gennemsigtighed. Kommissionen overvåger nøje medlemsstaternes anvendelse af fortrolige underretninger i henhold til direktivets artikel 5, stk. 4, og træffer de nødvendige foranstaltninger i tilfælde af mistanke om misbrug af denne bestemmelse⁷⁸. Som krævet i direktivets artikel 5, stk. 4, skal sådanne anmodninger være begrundede. Kommissionen medtager disse grunde i TRIS-databasen. Desuden stilles visse grundlæggende oplysninger om den meddelte foranstaltning altid til rådighed i TRIS-databasen, f.eks. foranstaltningens betegnelse.

Direktivet giver Kommissionen mulighed for at forelægge udkastet for det stående udvalg eller "*for det udvalg, der er kompetent på området*" med henblik på en udtalelse (direktivets artikel 5, stk. 1, femte afsnit). Sidstnævnte er udvalg, der dækker sektordirektiver, såsom Udvalget for Overensstemmelsesvurdering og Markedstilsyn på Teleområdet (TCAM), der er nedsat ved direktiv 99/5/EF⁷⁹ om radioudstyr.

I praksis er Kommissionen ansvarlig for forvaltningen af informationsproceduren på området tekniske forskrifter. Hele proceduren, herunder reaktionerne på de meddelte udkast, er baseret på et system for elektronisk dataudveksling, der fremsendes i overensstemmelse med en nomenklatur, der er udarbejdet af Kommissionen.

Generaldirektoratet for det Indre Marked, Erhvervs politik, Iværksætter og SMV'er fungerer som det centrale punkt for modtagelse af alle meddelelser, tekster og underretninger fra medlemsstaterne, uanset emnet for udkastet til forskrift (maskinindustri, fødevarer og landbrugsprodukter, transport, byggevarer, informationssamfundets tjenester osv.). Efter modtagelsen sendes det meddelte udkast samtidig til alle Kommissionens tjenestegrene, som kan være berørt af den meddelte foranstaltning i henhold til deres specifikke eller horisontale ansvarsområder.

Det udkast, der rundsendes i henhold til proceduren, sendes også af Kommissionen til alle medlemsstater, først på den underrettende medlemsstats sprog og derefter i form af oversættelser til alle eller nogle af Unionens officielle sprog (efter anmodning og afhængigt af udkastets længde).

Andet trin: mulige reaktioner fra Kommissionen og medlemsstaterne

I løbet af de tre måneder, der følger efter underretningen af et udkast (denne periode svarer til den status quo-periode, der er omhandlet i artikel 6, stk. 1), gennemgår Kommissionen og medlemsstaterne det meddelte udkast med henblik på at vurdere, om det er foreneligt med EU-

⁷⁸ Jf. Ombudsmandens afgørelse i sag 2204/2018/TE.

⁷⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (EUT L 91 af 7.4.1999, s. 1), ophævet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/53/EU af 16. april 2014 om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet (EUT L 153 af 22.5.2014, s. 62).

retten, navnlig artikel 34, 36, 49 og 56 i TEUF, men også med den relevante afledte sektorlovgivning, og om nødvendigt træffe afgørelse om, hvorvidt det er i overensstemmelse med de pågældende bestemmelser.

Resultaterne af denne evaluering kan give anledning til to typer reaktioner fra Kommissionen og medlemsstaterne (Kommissionen har desuden en særlig mulighed: udsættelse af vedtagelsen af udkastet som følge af harmoniseringsarbejdet, som vil blive behandlet nedenfor i bemærkningerne til direktivets artikel 6). De forskellige reaktioner er følgende:

1. Kommissionen og/eller medlemsstaterne kan beslutte, at udkastet til teknisk forskrift ikke er af en sådan art, at det skaber hindringer for den frie bevægelighed for varer, for den frie udveksling af informationssamfundets tjenester og for etableringsfriheden for tjenesteydere.

I dette tilfælde reagerer hverken Kommissionen eller medlemsstaterne i løbet af perioden på tre måneder⁸⁰. Ved udgangen af denne periode kan den underrettende medlemsstat vedtage sit udkast til teknisk forskrift uden andre forpligtelser end at fremsende den endelige tekst til den tekniske forskrift (direktivets artikel 5, stk. 3) til Kommissionen.

Denne ret udelukker dog ikke, at Kommissionen efterfølgende griber ind uden for proceduren i direktiv (EU) 2015/1535, hvis den endeligt vedtagne forskrift skulle vise sig at være i strid med TEUF eller den afledte EU-ret.

2. Kommissionen og medlemsstaterne kan indgive bemærkninger eller en detaljeret udtalelse til den medlemsstat, der har underrettet om udkastet til teknisk forskrift.

EU-medlemsstaterne deltager i denne procedure på lige fod med Kommissionen. De kan fremsætte bemærkninger og udførlige udtalelser om alle meddelte udkast til tekniske forskrifter.

Der sendes f.eks. kommentarer, når den meddelte tekst, selv om den er i overensstemmelse med EU-retten, rejser fortolkningsspørgsmål eller kræver nærmere oplysninger om, hvordan den skal gennemføres. De kan også give en samlet vurdering af foranstaltningen under hensyntagen til de generelle principper i EU-retten og de politikker, der gennemføres i denne forbindelse, eller informere medlemsstaten om dens fremtidige forpligtelser med hensyn til retsakter, der skal vedtages på EU-plan.

I henhold til direktivet skal medlemsstaterne tage "*videst muligt*" hensyn til bemærkningerne (artikel 5, stk. 2). Medlemsstaterne tager dog generelt hensyn til de bemærkninger, de modtager.

I henhold til direktivet er den underrettende medlemsstat ikke formelt forpligtet til at svare på de modtagne bemærkninger. I praksis gør medlemsstaterne undertiden dette på frivillig basis.

Kommissionen eller medlemsstaterne sender udførlige udtalelser (nævnt senere sammen med konsekvenserne heraf i direktivets artikel 6), når de mener, at det påtænkte udkast til foranstaltning, hvis det vedtages, vil skabe hindringer for den frie bevægelighed for varer, for den frie udveksling af informationssamfundets tjenester eller for etableringsfriheden for ovennævnte tjenesteydere i det indre marked. Formålet med disse udførlige udtalelser er at opnå en ændring af den foreslåede foranstaltning med henblik på at fjerne eventuelle hindringer for disse friheder ved

---

⁸⁰ Selv om den ikke sendes til den meddelende medlemsstat, er afgørelsen om ikke at følge op på meddelelsen en formel afgørelse truffet af Kommissionen.

kilden og forlænge status quo-perioden med yderligere tre måneder (for produkter) eller en måned (for informationssamfundets tjenester).

Disse spørgsmål vedrører udkastets ulovlighed i forhold til EU-retten som følge af en overtrædelse af artikel 34, 49 eller 56 i TEUF eller af afledt EU-ret. De hyppigste overtrædelser, der konstateres inden for rammerne af underrettningsproceduren, vedrører nationale regler, der er i strid med artikel 34, 49 eller 56 i TEUF og/eller de vigtigste bestemmelser i den afledte EU-ret vedrørende fri bevægelighed for varer eller informationssamfundets tjenester, navnlig fordi nogle af bestemmelserne i udkastet ikke er nødvendige eller er uforholdsmæssige i forhold til det forfulgte mål, hvilket er i strid med det krav, som Domstolen har fastsat med hensyn til undtagelserne fra det indre markeds grundlæggende frihedsrettigheder på et ikkeharmoniseret område.

Der kan under ingen omstændigheder afgives en udførlig udtalelse om udkast til forskrifter, der tager sigte på forbud mod fremstilling, men som ikke udgør en potentiel hindring for produkternes frie bevægelighed (direktivets artikel 7, stk. 2).

Medlemsstaterne besvarer udførlige udtalelser fra Kommissionen eller en anden medlemsstat. Navnlig skal den medlemsstat, som en sådan udtalelse rettes til, underrette Kommissionen eller de øvrige medlemsstater om de foranstaltninger, den agter at træffe (tilbagetrækning af den omtvistede tekst, begrundelse for at bevare den eller ændring af visse bestemmelser for at gøre dem forenelige med reglerne for det indre marked).

Selv om direktivet ikke fastsætter svarfristen, er det ikke desto mindre ønskeligt, at der gives et svar så hurtigt som muligt af hensyn til effektiviteten, helst i status quo-perioderne på seks og fire måneder for henholdsvis varer og informationssamfundets tjenester.

Kommissionen kommenterer på sin side de foranstaltninger, som medlemsstaten påtænker at træffe som svar på dens udførlige udtalelse, for at give medlemsstaten mulighed for at vide, om disse foranstaltninger er egnede til at fjerne de hindringer for den frie bevægelighed for varer, for den frie udveksling af informationssamfundets tjenester eller for etableringsfriheden for ovennævnte tjenesteydere, som måtte være resultatet af vedtagelsen af teksten, eller om begrundelsen for at bibeholde teksten kan accepteres.

Hvis Kommissionen mener, at svaret på dens udførlige udtalelse er utilfredsstillende, kan den indlede proceduren i artikel 258 i TEUF, hvis udkastet rent faktisk vedtages uden de nødvendige ændringer. En medlemsstat har ligeledes ret til i tilfælde af, at en anden medlemsstat vedtager det meddelte udkast uden at overholde EU-retten, at indlede den traktatbrudsprocedure, der er omhandlet i artikel 259 TEUF.

Med hensyn til tekniske specifikationer, "andre krav" eller forskrifter vedrørende tjenesteydelser, der er knyttet til skattemæssige eller finansielle foranstaltninger, fastsættes det i artikel 5, stk. 1, sidste afsnit, i direktiv (EU) 2015/1535, at bemærkningerne og de udførlige udtalelser kun må vedrøre aspekter, som måtte være til hinder for samhandelen eller, for så vidt angår forskrifterne vedrørende tjenester, for den fri udveksling af tjenesteydelser eller for tjenesteyderens etableringsfrihed, men ikke en foranstaltningens skattemæssige eller finansielle aspekter. Medlemsstaternes skattemæssige beføjelser undersøges således ikke i denne henseende. Disse udkast er også omfattet af særbehandling med hensyn til status quo-perioderne (se artikel 7, stk. 4), da der ikke er fastsat nogen status quo-periode for medlemsstaternes vedtagelse af disse tekster.

3. Kommissionen kan offentliggøre et EU-harmoniseringsinitiativ vedrørende den foreslåede nationale foranstaltning eller sin konstatering af, at der findes et sådant initiativ. Konsekvenserne af denne reaktion, som udelukkende er til Kommissionens brug, er beskrevet i direktivets artikel 6, stk. 3, 4 og 5 (se nedenfor).

II. Forpligtelsen til at overholde status quo-perioden

"Artikel 6

1. *Medlemsstaterne udsætter vedtagelsen af et udkast til teknisk forskrift tre måneder regnet fra datoen for Kommissionens modtagelse af den i artikel 5, stk. 1, omhandlede meddelelse.*

2. *Medlemsstaterne udsætter:*

- *vedtagelsen af et udkast til teknisk forskrift i form af en frivillig aftale som omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra f), andet afsnit, nr. ii), i fire måneder*
- *med forbehold af nærværende artikels stk. 3, 4 og 5, vedtagelsen af alle andre udkast til tekniske forskrifter i seks måneder med undtagelse af udkast til forskrifter vedrørende tjenester*

regnet fra datoen for Kommissionens modtagelse af den i artikel 5, stk. 1, omhandlede meddelelse, hvis Kommissionen eller en anden medlemsstat inden tre måneder efter samme dato afgiver en udførlig udtalelse om, at den påtænkte foranstaltning frembyder aspekter, der eventuelt kan skabe hindringer for varernes frie bevægelighed inden for det indre marked

- *med forbehold af stk. 4 og 5, vedtagelsen af et udkast til forskrift vedrørende tjenester i fire måneder, regnet fra datoen fra Kommissionens modtagelse af den i artikel 5, stk. 1, omhandlede meddelelse, hvis Kommissionen eller en medlemsstat inden tre måneder efter samme dato afgiver en udførlig udtalelse om, at den påtænkte foranstaltning frembyder aspekter, der eventuelt kan skabe hindringer for den fri udveksling af tjenester eller for etableringsfriheden for tjenesteydere inden for det indre marked.*

Med hensyn til udkast til forskrifter vedrørende tjenester kan Kommissionens eller medlemsstaternes udførlige udtalelser ikke berøre de kulturpolitiske foranstaltninger, navnlig på det audiovisuelle område, som medlemsstaterne i henhold til EU-retten måtte vedtage under hensyn til deres sproglige mangfoldighed, de nationale og regionale særpræg samt deres kulturarv.

Den pågældende medlemsstat aflægger rapport til Kommissionen om, hvordan den agter at reagere på den pågældende udførlige udtalelse. Kommissionen fremsætter bemærkninger til denne reaktion.

Med hensyn til forskrifter vedrørende tjenester angiver den pågældende medlemsstat i givet fald grundene til, at der ikke kan tages hensyn til de udførlige udtalelser."

Artikel 6 vedrører tidsplanen for underrettningsproceduren. Datoen for Kommissionens modtagelse af det udkast til national teknisk forskrift, som en medlemsstat har fremsendt, og af alle de ønskede dokumenter signalerer begyndelsen af en periode, hvor den pågældende medlemsstat er strengt forpligtet til ikke at vedtage det pågældende udkast.

Denne periode kaldes status quo-perioden.

Den i artikel 6, stk. 1, omhandlede periode på tre måneder er den oprindelige status quo-periode. Den repræsenterer den periode, der anses for nødvendig for at give Kommissionen og de øvrige medlemsstater mulighed for at gennemgå det meddelte udkast og om nødvendigt reagere på det⁸¹.

Ud over denne periode kan der udløses en yderligere status quo-periode, og dens varighed afhænger af arten af den meddelte tekst og typen af reaktion fra Kommissionen eller de øvrige medlemsstater. Mens de bemærkninger, der sendes til medlemsstaten, ikke forlænger den oprindelige status quo-periode på tre måneder, gælder det samme ikke for udførlige udtalelser fra Kommissionen eller de øvrige medlemsstater.

I tilfælde af en udførlig udtalelse vedrørende en frivillig aftale eller udkast til forskrifter om informationssamfundets tjenester fastsætter direktivet, at medlemsstaterne skal overholde en status quo-periode på fire måneder (artikel 6, stk. 2). Dette tilføjer kun en måned til den oprindelige status quo-periode.

Status quo-perioden forlænges til seks måneder for alle andre udkast, der er genstand for en udførlig udtalelse.

Udsættelse af vedtagelsen af udkastet:

"Artikel 6

[...]

3. Medlemsstaterne udsætter vedtagelsen af et udkast til teknisk forskrift, bortset fra udkast til forskrifter vedrørende tjenester, i 12 måneder regnet fra datoen for Kommissionens modtagelse af den i dette direktivs artikel 5, stk. 1, omhandlede meddelelse, hvis Kommissionen inden tre måneder efter samme dato meddeler, at den har til hensigt at foreslå eller vedtage et direktiv, en forordning eller en afgørelse herom i overensstemmelse med artikel 288 i TEUF.

4. Medlemsstaterne udsætter vedtagelsen af et udkast til teknisk forskrift i 12 måneder regnet fra datoen for Kommissionens modtagelse af den i dette direktivs artikel 5, stk. 1, omhandlede meddelelse, hvis Kommissionen inden tre måneder efter samme dato meddeler, at den har konstateret, at udkastet til teknisk forskrift vedrører samme emne som et forslag til direktiv, forordning eller afgørelse, der er forelagt for Europa-Parlamentet og Rådet i henhold til artikel 288 i TEUF.

5. Hvis Rådet fastlægger sin førstebehandlingsholdning i den status quo-periode, der er omhandlet i stk. 3 og 4, forlænges denne periode til 18 måneder med forbehold af stk. 6."

I artikel 6, stk. 3, 4 og 5, fastsættes meget længere status quo-perioder som følge af den udsættelse, som Kommissionen — og alene Kommissionen — har pålagt efter gennemgangen af udkastet.

---

⁸¹ Med undtagelse af: a) i presserende tilfælde, b) medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der tager sigte på forbud mod fremstilling, forudsat at de ikke hindrer produkternes frie bevægelighed (se artikel 7, stk. 2), c) tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende finansielle eller skattemæssige foranstaltninger (se artikel 7, stk. 4).

Medlemsstaten udskyder vedtagelsen af udkastet i 12 eller 18 måneder, hvis EU-harmoniseringsarbejdet skal gennemføres eller allerede er i gang på samme område.

Denne reaktion, som er den mest alvorlige tidsmæssige konsekvens for medlemsstaterne, har til formål at forhindre, at det meddelte udkast får negativ indvirkning på en lovgivningsmæssig harmoniseringsproces, der er indledt på EU-plan.

Kommissionen kan pålægge udsættelse af vedtagelsen af et udkast til national regulering i tre specifikke tilfælde:

1. Stk. 3 omhandler det første tilfælde: Kommissionen meddeler, at den har til hensigt at foreslå eller vedtage et direktiv, en forordning eller en afgørelse (dvs. enhver af de bindende EU-retsakter i henhold til artikel 288 i TEUF) om samme emne som teksten til udkastet til teknisk forskrift.

I dette stykke præciseres det ikke, hvad der menes med "hensigt" om at foreslå, men det vedrører en hensigt, der udtrykkeligt er kommet til udtryk, f.eks. gennem medtagelse i Kommissionens årlige lovgivningsprogram.

Medlemsstaterne skal derefter overholde en status quo-periode på 12 måneder.

På området for informationssamfundets tjenester kan Kommissionen ikke kræve udsættelse af vedtagelsen af et udkast blot ved at tilkendegive, at den har til hensigt at foreslå eller vedtage en bindende EU-retsakt vedrørende emnet for teksten. Det forhold, at Kommissionen er i færd med at udarbejde en EU-retsakt, er ikke tilstrækkeligt til at begrunde en status quo-periode på 12 måneder for den pågældende medlemsstat.

2. I det andet tilfælde (stk. 4) konstaterer Kommissionen, at det meddelte udkast til teknisk forskrift vedrører samme emne som et forslag til direktiv, forordning eller afgørelse, der er forelagt for Europa-Parlamentet og Rådet.

I dette tilfælde skal den underrettende medlemsstat som i det foregående tilfælde overholde en status quo-periode på 12 måneder. I modsætning til det foregående gælder denne virkning også for informationssamfundets tjenester.

3. Stk. 5 omhandler det tredje specifikke tilfælde, hvor Rådet vedtager en fælles holdning i løbet af den tolv måneders udsættelse, der blev pålagt i de to tidligere situationer. I dette tilfælde fastsættes det i direktivet, at den status quo-periode, der pålægges medlemsstaten, forlænges til 18 måneder.

Det bør understreges, at den "fælles holdning", der er omhandlet i dette stykke, udgør et trin i Unionens lovgivningsproces efter den almindelige lovgivningsprocedure (tidligere kaldet den fælles beslutningsprocedure)⁸². Denne procedure giver mulighed for Europa-Parlamentets andenbehandling af teksten, når Rådet ændrer Europa-Parlamentets holdning, hvilket forklarer behovet for at forlænge status quo-perioden.

---

⁸² Den blev indført ved Maastrichttraktaten i 1992 og blev udvidet i 1999. Med vedtagelsen af Lissabontraktaten blev den fælles beslutningsprocedure omdøbt til den almindelige lovgivningsprocedure, og den blev den vigtigste beslutningsprocedure for vedtagelse af EU-lovgivning (artikel 289 og 294 i TEUF).

"6. De i stk. 3, 4 og 5 nævnte forpligtelser ophører i følgende tilfælde:

- a) når Kommissionen meddeler medlemsstaterne, at den giver afkald på sin hensigt om at foreslå eller vedtage en bindende retsakt*
- b) når Kommissionen meddeler medlemsstaterne, at den trækker sit udkast eller forslag tilbage*
- c) når Europa-Parlamentet og Rådet eller Kommissionen vedtager en bindende retsakt."*

Stk. 6 vedrører ophøret af den status quo-periode, der er pålagt medlemsstaten, hvis vedtagelsen af et udkast til teknisk forskrift udsættes af Kommissionen.

Da varigheden af den proces, der vil føre til den endelige godkendelse af EU-lovgivningen, er usikker, anvender Kommissionen dette instrument med forsigtighed.

Det er logisk, at hvis en foranstaltning, der påtænkes eller er i gang på EU-plan, ikke fører til noget resultat, bør de status quo-forpligtelser, der er fastsat i stk. 3, 4 og 5, bortfalde for at give medlemsstaterne mulighed for at afslutte det forsinkede lovgivningsmæssige arbejde på nationalt plan og vedtage den tekniske forskrift.

Disse status quo-forpligtelser bortfalder også, når Rådet og Parlamentet vedtager den bebudede bindende EU-retsakt, eller når Kommissionen vedtager den.

Hasteproceduren:

"Artikel 6

[...]

7. Stk. 1-5 finder ikke anvendelse, når en medlemsstat

a) af presserende grunde, der skyldes en alvorlig og uforudsigelig situation, som vedrører beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed, beskyttelse af plantelivet eller befolkningens sikkerhed og — for så vidt angår forskrifter vedrørende tjenester — ligeledes den offentlige orden, navnlig beskyttelse af mindreårige, er nødt til i løbet af meget kort tid at udarbejde tekniske forskrifter og straks vedtage dem og sætte dem i kraft, uden at der er mulighed for samråd, eller

b) af presserende grunde, der skyldes en alvorlig situation, som vedrører beskyttelsen af det finansielle systems sikkerhed og integritet, navnlig beskyttelsen af indskydere, investorer og forsikringstagere, øjeblikkeligt må vedtage og iværksætte forskrifter vedrørende finansielle tjenesteydelser.

I den i artikel 5 omhandlede meddelelse begrundes medlemsstaten de trufne foranstaltningers hastende karakter. Kommissionen udtaler sig snarest muligt om meddelelsen. Den træffer egnede foranstaltninger, hvis den finder, at proceduren er misbrugt. Kommissionen holder Europa-Parlamentet underrettet."

I dette stykke fastsættes det, at status quo-perioderne ikke finder anvendelse, når en medlemsstat for at reagere på en presserende, alvorlig og uforudsigelig situation som f.eks. en naturkatastrofe

(behovet for at beskytte mennesker, atmosfære, jord eller vand), en epidemi osv. er forpligtet til at udarbejde tekniske forskrifter og straks vedtage dem, uden at der er mulighed for samråd med Kommissionen og de øvrige medlemsstater på forhånd. Dette er f.eks. tilfældet, når en medlemsstat regulerer kontrollen med eller forbuddet mod nye former for narkotika, psykotrope stoffer, lægemidler eller træffer foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme.

Med hensyn til reglerne om tjenesteydelser kan medlemsstaterne også påberåbe sig hastebestemmelsen af presserende årsager, der skyldes alvorlige og uforudsigelige omstændigheder vedrørende den offentlige orden, navnlig beskyttelse af mindreårige. Dette begreb afspejler den særlige betydning, som EU-lovgiveren tillægger beskyttelsen af mindreårige i forbindelse med informationssamfundets tjenester. Hasteanmodningen blev f.eks. accepteret i forbindelse med et udkast til foranstaltninger vedrørende beskyttelse af internetbrugere mod websteder, der tilskynder til eller forsvare terrorhandlinger, og websteder, der udbreder ulovlige pornografiske billeder, samt udkast til regler om samarbejdsordninger mellem tjenesteudbydere, der leverer krypteret kommunikation, og nationale organer, der er bemyndiget til at indsamle hemmelige oplysninger i forbindelse med udvidelsen af Islamisk Stat.

Hastebestemmelsen kan også anvendes, når der er tale om forskrifter vedrørende finansielle tjenester, af presserende årsager, der skyldes alvorlige omstændigheder vedrørende beskyttelsen af det finansielle systems sikkerhed og integritet, navnlig beskyttelsen af indskydere, investorer og forsikringstagere. Denne særlige og mindre strenge hastebestemmelse gælder udelukkende for finansielle tjenester i informationssamfundet på grund af visse risici og krav, der er specifikke for denne sektor.

Disse ekstraordinære omstændigheder fritager ikke medlemsstaten for forpligtelsen til at underrette Kommissionen om de planlagte foranstaltninger og til klart at begrunde sin anmodning om hasteforanstaltninger på det tidspunkt, hvor udkastet fremsendes. I punkt 12 i meddelelsen om underretning skal den underrettende medlemsstat på grundlag af de begrænsede kriterier og den offentlige interesse, der er nævnt i direktivet, angive grundene til, at den ikke kan vente tre måneder på, at udkastet til teknisk forskrift vedtages.

Kommissionen skal vurdere, om anvendelsen af hasteproceduren er berettiget, og tage stilling til meddelelsen så hurtigt som muligt.

I praksis foretager Kommissionen en meget grundig analyse af de anførte grunde på grundlag af de to kriterier i artikel 6, stk. 7, dvs. situationens alvor og (bortset fra finansielle tjenesteydelser) dens uforudsigelige karakter under hensyntagen til den offentlige interesse, der er nævnt i denne artikel. De to kriterier (alvor og uforudsigelighed) er kumulative. En hastevedtægelse er nødvendig, alt efter situationen, for beskyttelse af den offentlige sundhed eller sikkerhed, beskyttelse af dyr eller plantelivet, og af hensyn til forskrifter om tjenester, også af hensyn til den offentlige orden, navnlig beskyttelse af mindreårige, beskyttelse af det finansielle systems sikkerhed og integritet, navnlig beskyttelsen af indskydere, investorer og forsikringstagere.

Hvis Kommissionen mener, at disse kriterier ikke er opfyldt, afviser den hasteanmodningen, og status quo-perioden begynder på datoen for underretningen. Omvendt kan Kommissionen acceptere, at denne procedure anvendes.

Som eksempel kan nævnes, at hverken fristen for gennemførelse af et direktiv eller en sag ved Domstolen kan betragtes som uforudsigelige omstændigheder som omhandlet i direktivets artikel 6, stk. 7. Hasteproceduren afvises også, hvis begrundelsen er baseret på rent økonomiske hensyn

eller den politiske dagsorden forud for et valg. Det er vigtigt at minde om, at direktivets artikel 6, stk. 7, udgør en undtagelse fra medlemsstaternes forpligtelse til at overholde de status quo-perioder, der er fastsat i artikel 6, stk. 1-5. Den er som sådan underlagt en streng fortolkning⁸³.

Afgørelsen om hasteproceduren har ingen indflydelse på Kommissionens materielle vurdering af den tekniske forskrift, nemlig dens analyse af, om det meddelte udkast eller den vedtagne foranstaltning er forenelig med EU-retten.

I tilfælde af vedtagelse af foranstaltninger, i forbindelse med hvilke anmodningen om uopsættelighed er blevet afvist uden overholdelse af status quo-perioden, kan Kommissionen indlede den traktatbrudsprocedure, der er omhandlet i artikel 258 i TEUF, mod den pågældende medlemsstat for manglende overholdelse af de forpligtelser, der er fastsat i direktivet.

III. Undtagelser fra forpligtelsen til at underrette og overholde status quo-perioder

Artikel 7

Denne artikel supplerer direktivets artikel 5 og 6 ved at fastsætte undtagelserne fra forpligtelsen til at underrette om et udkast til national teknisk forskrift. Den indeholder også visse undtagelser fra forpligtelsen til at overholde de status quo-perioder, der er fastsat i artikel 6.

"1. Artikel 5 og 6 finder ikke anvendelse på medlemsstaternes love eller administrative bestemmelser eller på frivillige aftaler, hvis medlemsstaterne dermed

- a) opfylder bindende EU-retsakter, der tager sigte på vedtagelse af tekniske specifikationer eller forskrifter vedrørende tjenester*
- b) opfylder forpligtelser som følge af internationale aftaler, der tager sigte på vedtagelse af fælles tekniske specifikationer eller forskrifter vedrørende tjenester i Unionen"*

Begrænsningerne for denne undtagelse kan bedst illustreres med henvisning til direktivets grundlæggende mål, som er at fjerne uberettigede handelshindringer.

Hvis medlemsstaterne vedtager det samme regelsæt, som kræves i en EU-retsakt, fjernes handelshindringer og forskelle mellem de nationale lovgivninger samtidig, og den procedure, der er fastsat i direktivet, er ikke længere nødvendig.

Dette ræsonnement er det samme for så vidt angår internationale aftaler: Når en sådan aftale indeholder præcise bestemmelser, og der ikke er plads til afvigelser, vil alle medlemsstaters vedtagelse af et ensartet regelsæt i princippet ikke kunne føre til handelshindringer. Denne undtagelse gælder for internationale aftaler, som alle medlemsstater har undertegnet.

Situationen er anderledes, når EU-retsakten eller den internationale aftale gennemføres ved hjælp af foranstaltninger, der kan være forskellige fra medlemsstat til medlemsstat, eller når ensartede bestemmelser, der skal gennemføres, suppleres af regler, der udelukkende er af national oprindelse.

---

⁸³ Domstolens dom af 26. oktober 2006 i sag C-65/05, Kommissionen mod Den Helleniske Republik, EU:C:2006:673 og af 10. juli 2014 i sag C-307/13, Ivansson m.fl., EU:C:2014:2058.

Flere domme har præciseret omfanget af undtagelsen i artikel 7, stk. 1, litra a), i direktiv (EU) 2015/1535, ifølge hvilken medlemsstaterne ikke er forpligtet til at underrette om tekster, ved hjælp af hvilke de opfylder bindende EU-retsakter, der tager sigte på vedtagelse af tekniske specifikationer eller forskrifter vedrørende informationssamfundets tjenester.

I 1996⁸⁴ mindede Domstolen om, at der skal være en direkte sammenhæng mellem en bindende EU-retsakt og den nationale foranstaltning for at kvalificere sidstnævnte som en gennemførelsesforanstaltning, der er fritaget for underrettningspligten i artikel 10 i direktiv 83/189/EØF (nu artikel 7, stk. 1, litra a), i direktiv (EU) 2015/1535).

I 1999, i forenede sager *Albers, Van den Berkmortel og Nuchelmans*⁸⁵, mente Domstolen, at den nederlandske regering, da den vedtog et forbud mod at indgive clenbuterol i fedekvæg, opfyldte de forpligtelser, der følger af direktiv 86/469/EØF om undersøgelse af dyr og fersk kød for restkoncentrationer, og at den tekniske forskrift derfor var fritaget for den i artikel 10 i direktiv 83/189/EØF (nu artikel 7 i direktiv (EU) 2015/1535) fastsatte underrettningspligt.

Omvendt præciserede Domstolen i Unilever-dommen⁸⁶, at artikel 10 i direktiv 98/34/EF (nu artikel 7 i direktiv (EU) 2015/1535) ikke kan påberåbes, når en bestemmelse i et direktiv giver medlemsstaten et tilstrækkeligt vidt skøn. Dette var tilfældet her. Italien havde gjort gældende, at Rådets direktiv 79/112/EØF om mærkning af levnedsmidler pålagde en forpligtelse til i mærkningen at anføre oplysninger om produktets oprindelses- eller herkomststed i tilfælde, hvor undladelse af at give sådanne oplysninger i væsentlig grad kunne vildlede forbrugeren med hensyn til levnedsmidlets virkelige oprindelse eller herkomst. Ifølge Domstolen er denne bestemmelse formuleret i generelle vendinger og giver et tilstrækkeligt vidt skøn. Nationale bestemmelser om mærkning af olivenolies oprindelse kan derfor ikke betragtes som nationale bestemmelser, der er i overensstemmelse med en bindende fællesskabsretsakt som omhandlet i artikel 10, stk. 1, første led, i direktiv 98/34/EF (nu artikel 7, stk. 1, litra a), i direktiv (EU) 2015/1535).

Denne restriktive fortolkning af direktivets artikel 7, stk. 1, litra a), blev bekræftet af Domstolen i Canal Satélite Digital-dommen⁸⁷. I denne dom gentog Domstolen, at artikel 10 i direktiv 98/34/EF (nu artikel 7 i direktiv (EU) 2015/1535) viser, at forpligtelsen til at meddele og overholde status quo-perioden ikke finder anvendelse på medlemsstaternes love og administrative bestemmelser eller på frivillige aftaler, hvis medlemsstaterne dermed opfylder bindende fællesskabsretsakter, der tager sigte på vedtagelse af tekniske specifikationer. For så vidt som den i hovedsagen omhandlede nationale foranstaltning gennemførte direktiv 95/47/EF om standarder for transmission af tv-signaler, og kun i dette omfang, ville der ikke være nogen underrettningspligt i henhold til direktiv 98/34/EF (nu direktiv (EU) 2015/1535). Henset til indholdet af direktiv 95/47/EF fandt Domstolen imidlertid, at den pågældende nationale lovgivning, for så vidt som den indførte en ordning med forudgående administrativ godkendelse, som i virkeligheden ikke er fastsat i direktiv 95/47/EF, ikke kunne udgøre lovgivning, hvorved medlemsstaten overholder en bindende fællesskabsretsakt, der fører til vedtagelse af tekniske specifikationer.

Det samme ræsonnement gælder for foranstaltninger, der er vedtaget for at efterkomme en international aftale, der indeholder særlige bestemmelser, som ikke kan fraviges. Foranstaltninger, der træffes for at overholde en aftale, som alle medlemsstaterne er parter i, er omfattet af denne

---

⁸⁴ Sag C-289/94, Kommissionen mod Italien, EU:C:1996:330.

⁸⁵ Sag C-425/97, *Albers*, sag C-426/97, *Van den Berkmortel*, sag C-427/97, *Nuchelmans*, EU:C:1999:243.

⁸⁶ Sag C-443/98, *Unilever*, EU:C:2000:496.

⁸⁷ Sag C-390/99, *Canal Satélite Digital*, EU:C:2002:34.

undtagelse. Hvis der er tale om foranstaltninger, der vedtages for at overholde en international aftale, som ikke alle medlemsstaterne er part i, skal de meddeles.

"c) anvender beskyttelsesklausuler, der er fastsat i bindende EU-retsakter"

Medlemsstaterne skal ikke i henhold til direktiv (EU) 2015/1535 underrette Kommissionen om de foreløbige foranstaltninger, den er bemyndiget til at træffe i henhold til beskyttelsesklausulen i EU-direktiverne, i overensstemmelse med artikel 114 i TEUF. Denne artikel fastsætter i stk. 10, at "[d]e (...) harmoniseringsforanstaltninger indeholder i de relevante tilfælde en beskyttelsesklausul, der bemyndiger medlemsstaterne til med en eller flere af de ikke-økonomiske begrundelser, der er nævnt i artikel 36, at træffe foreløbige foranstaltninger, der er undergivet en EU-kontrolprocedure".

Disse ikke-økonomiske begrundelser kan vedrøre den offentlige moral, den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, beskyttelse af menneskers, dyrs eller planters liv og sundhed, beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk eller arkæologisk værdi eller beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret.

"d) anvender artikel 12, stk. 1, i direktiv 2001/95/EF"⁸⁸

Medlemsstaterne skal ikke i henhold til direktiv (EU) 2015/1535 underrette om udkast til nationale tekniske forskrifter vedrørende anvendelsen af artikel 12, stk. 1, i direktivet om produktsikkerhed i almindelighed.

I denne artikel hedder det, at "[h]vis en medlemsstat træffer eller beslutter at træffe foranstaltninger eller forholdsregler, at rette henstillinger til eller at indgå aftaler med producenter og distributører, uanset om dette sker frivilligt, om sådanne foranstaltninger eller forholdsregler med henblik på at forhindre, begrænse eller indføre særlige bestemmelser for den eventuelle markedsføring eller brug af produkter på sit eget område på grund af en alvorlig risiko, underretter den øjeblikkelig Kommissionen herom gennem RAPEX⁸⁹. Medlemsstaten underretter straks Kommissionen om enhver ændring eller ophævelse af de pågældende foranstaltninger og forholdsregler (...)."

"e) blot fuldbyrder en dom afsagt af Den Europæiske Unions Domstol"

Medlemsstaterne behøver ikke at underrette om nationale foranstaltninger, der udelukkende har til formål at gennemføre en dom fra Domstolen vedrørende et andet aspekt end underretning om

---

⁸⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/95/EF af 3. december 2001 om produktsikkerhed i almindelighed (EFT L 11 af 15.1.2002, s. 4).

⁸⁹ RAPEX, hvis retsgrundlag er direktiv 2001/95/EF om produktsikkerhed i almindelighed, fungerer som et enkelt hurtigt varslingsystem for farlige forbrugsprodukter. Alle nonfoodprodukter, der er bestemt for forbrugerne, eller som kan forventes anvendt af forbrugerne under rimeligt forudsigelige omstændigheder, er omfattet af RAPEX med undtagelse af medicin og lægemidler.

en teknisk forskrift. Domstolens domme, som har til opgave at sikre overholdelsen af EU-retten, skal fuldbyrdes omgående.

"f) blot ændrer en teknisk forskrift i henhold til artikel 1, stk. 1, litra f), på anmodning af Kommissionen med henblik på at fjerne en handelshindring eller — for så vidt angår forskrifter vedrørende tjenester — en hindring for den frie udveksling af tjenester eller etableringsfriheden for tjenesteydere."

Medlemsstaterne er ikke forpligtet til at give meddelelse om nationale foranstaltninger, der udelukkende tager sigte på at ændre en teknisk forskrift for at fjerne hindringer som svar på en anmodning, f.eks. gennem en detaljeret udtalelse eller bemærkninger fra Kommissionen, da disse foranstaltninger netop er i overensstemmelse med formålet med direktiv (EU) 2015/1535⁹⁰.

"2. Artikel 6 finder ikke anvendelse på medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der tager sigte på forbud mod fremstilling, forudsat at de ikke hindrer produkternes frie bevægelighed."

I henhold til dette stykke finder en status quo-periode ikke anvendelse på foranstaltninger, der tager sigte på forbud mod fremstilling, i det omfang disse ikke hindrer varernes frie bevægelighed inden for Unionen. I dette tilfælde er det indlysende, at udsættelse af vedtagelsen af foranstaltninger kun giver mening, hvis produktionsforbuddene udgør en potentiel risiko for, at de udgør en teknisk hindring for samhandelen på det indre marked.

"3. Artikel 6, stk. 3-6, finder ikke anvendelse på de frivillige aftaler, der er omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra f), andet afsnit, nr. ii)."

I henhold til dette stykke finder udsættelsen og status quo-forpligtelserne for udkast til nationale forskrifter vedrørende et emne, der er omfattet af igangværende eller nært forestående lovgivningsarbejde på EU-plan, ikke anvendelse på frivillige aftaler.

Skattemæssige eller finansielle foranstaltninger

"4. Artikel 6 finder ikke anvendelse på de tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, der er omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra f), andet afsnit, nr. iii)."

For så vidt angår udkast til tekniske forskrifter vedrørende skattemæssige eller finansielle foranstaltninger blev det anset for uhensigtsmæssigt at anvende status quo-forpligtelserne på foranstaltninger, der er knyttet til medlemsstaternes skattesystem.

---

⁹⁰ Sag C-26/11, Belgische Petroleum Unie m.fl., EU:C:2013:44.

Den underrettende medlemsstats manglende status quo-forpligtelse udelukker dog ikke, at Kommissionen eller en anden medlemsstat kan reagere på disse udkast ved hjælp af bemærkninger eller udførlige udtalelser (se artikel 7, stk. 4).

* * *

Det kan udledes af artikel 5, 6 og 7 i direktiv (EU) 2015/1535, at informationsproceduren for tekniske forskrifter er ret kompleks. De retningslinjer, som Kommissionens tjenestegrene udarbejder og distribuerer til de nationale kontaktpunkter, forklarer i detaljer, hvordan proceduren fungerer i praksis (f.eks.: praktiske retningslinjer for definition og meddelelse af "skattemæssige eller finansielle foranstaltninger" med henblik på direktiv (EU) 2015/1535 eller retningslinjer for forvaltning af hasteprocedurer i henhold til artikel 6, stk. 7, i direktiv (EU) 2015/1535).

Direktivets bestemmelser om tekniske forskrifter pålægger desuden medlemsstaterne meget strenge forpligtelser, som opvejes af retten til at reagere på udkast til nationale forskrifter, der er under udarbejdelse af andre medlemsstater, og muligheden for at spare tid til langt mere komplekse procedurer, både på EU-plan og nationalt plan, som følge af de efterfølgende procedurer, der udelukkende er begrænset til at fjerne allerede eksisterende lovgivningsmæssige hindringer.

Hvis medlemsstaterne ikke opfylder deres forpligtelse til at fremsende deres udkast til tekniske forskrifter til Kommissionen eller ikke overholder de status quo-perioder, der er fastsat i direktivet, kan Kommissionen som allerede nævnt indlede traktatbrudsprocedurer i henhold til artikel 258 i TEUF. Hvis den pågældende medlemsstat ikke overholder EU-retten, kan proceduren føre til en dom om traktatbrud fra Den Europæiske Unions Domstols side⁹¹.

Privatpersoner kan for deres vedkommende påberåbe sig, at tekniske forskrifter, som de skal overholde, men som ikke er blevet meddelt, ikke kan gøres gældende over for dem⁹². Desuden konkluderede Domstolen i Unilever-dommen, at en foranstaltning, der er blevet meddelt, men efterfølgende vedtaget i løbet af den status quo-periode, der er fastsat i artikel 6 i direktiv (EU) 2015/1535, ikke kan gøres gældende over for enkeltpersoner⁹³.

---

⁹¹ Der henvises til disse domme i punkt III i bibliografien.

⁹² Sag C-194/94, CIA Security, EU:C:1996:172, sag C-226/97, Lemmens, EU:C:1998:296, sag C-26/11, Belgische Petroleum Unie m.fl., EU:C:2013:44, sag C-285/15, Beca Engineering, EU:C:2016:295 og sag C-336/14, Ince, EU:C:2016:72, sag C-299/17, VG Media, EU:C:2019:716,

⁹³ Sag C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496 og sag C-95/14, Unic og Uni.co.pel, EU:C:2015:492.

KAPITEL III: PROCEDUREN FOR MEDDELELSE AF OPLYSNINGER VEDRØRENDE STANDARDER

Da den europæiske standardisering har været genstand for en særlig forordning⁹⁴ siden den 1. januar 2013, er afsnittet om standardisering blevet fjernet fra direktiv 98/34/EF⁹⁵ med undtagelse af den nuværende artikel 4 i direktiv (EU) 2015/1535 (tidligere artikel 7, stk. 2, andet afsnit, i direktiv 98/34/EF).

"Artikel 4

Medlemsstaterne meddeler i overensstemmelse med artikel 5, stk. 1, Kommissionen enhver anmodning til standardiseringsorganer om at udarbejde tekniske specifikationer eller en standard for specifikke produkter med det formål at indføre en teknisk forskrift gældende for sådanne produkter i form af et udkast til tekniske forskrifter og angiver grundene til at indføre den."

En "standard" er en teknisk specifikation, der er vedtaget af et anerkendt standardiseringsorgan, til gentagen eller konstant anvendelse, men hvis overholdelse ikke er bindende.

Denne artikel vedrører særlige tilfælde, hvor medlemsstaterne skal gøre de nationale standarder bindende via tekniske forskrifter.

For at håndhæve overholdelsen af standarder, der i det væsentlige er frivillige, kan en medlemsstat anvende to procedurer:

- den kan gøre eksisterende standarder bindende og i den forbindelse omdanne dem til tekniske forskrifter
- den kan også anmode sit lands standardiseringsorgan om at udarbejde standarder med henblik på udarbejdelse af tekniske forskrifter.

Artikel 4 fastsætter en forpligtelse for medlemsstaterne til at underrette Kommissionen om anmodninger til nationale standardiseringsorganer om at udarbejde tekniske forskrifter (første tilfælde) eller en national standard (andet tilfælde) for specifikke produkter med henblik på vedtagelse af en teknisk forskrift.

Grunden til denne forpligtelse er enkel: Nationale standarder, der helt eller delvis bliver et supplement til en national teknisk forskrift, kan udgøre hindringer for et velfungerende indre marked.

---

⁹⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1025/2012 af 25. oktober 2012 om europæisk standardisering (EUT L 316 af 14.11.2012, s. 12).

⁹⁵ I sag T-229/17, Tyskland mod Kommissionen, EU:T:2019:236, bekræftede Retten, at forordning (EU) nr. 1025/2012 fjernede alle bestemmelser vedrørende den europæiske harmoniseringsprocedure fra direktiv 98/34/EF.

KAPITEL IV: DET STÅENDE UDVALG

"Artikel 2

Der nedsættes et stående udvalg sammensat af repræsentanter, der udpeges af medlemsstaterne, og som kan søge bistand hos eksperter og rådgivere; udvalget har en repræsentant for Kommissionen som formand.

Udvalget fastsætter selv sin forretningsorden.

Artikel 3

1. Udvalget mødes mindst to gange om året.

Udvalget mødes i en særlig sammensætning for at behandle spørgsmål vedrørende informationssamfundets tjenester.

2. Kommissionen forelægger udvalget en rapport om gennemførelsen og anvendelsen af procedurerne i dette direktiv og fremsætter forslag om fjernelse af bestående eller forudseelige handelshindringer.

3. Udvalget tager stilling til de i stk. 2 nævnte meddelelser og forslag og kan i denne forbindelse navnlig tilskynde Kommissionen til:

a) i givet fald og med henblik på at undgå risikoen for handelshindringer, at drage omsorg for, at berørte medlemsstater i første omgang indbyrdes træffer aftale om passende foranstaltninger

b) at træffe enhver passende foranstaltning

c) at fastslå, på hvilke områder det vil være nødvendigt at foretage en harmonisering, og i givet fald at iværksætte passende harmoniseringsforanstaltninger i en given sektor.

4. Udvalget skal høres af Kommissionen:

a) ved valget af den praktiske ordning gennem hvilken den i dette direktiv foreskrevne udveksling af oplysninger skal ske, og ved eventuelle ændringer heraf

b) når ordningen i henhold til dette direktiv tages op til revision.

5. Udvalget kan høres af Kommissionen vedrørende alle foreløbige udkast til tekniske forskrifter, som denne modtager.

6. Ethvert spørgsmål vedrørende gennemførelsen af dette direktiv kan på opfordring af formanden eller en medlemsstat indbringes for udvalget.

7. Udvalgets drøftelser og de oplysninger, der skal forelægges det, er fortrolige.

Dog kan udvalget og de nationale myndigheder, såfremt de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger iagttages, med henblik på sagkyndig bistand konsultere fysiske eller juridiske personer, der kan tilhøre den private sektor.

8. For så vidt angår forskrifter vedrørende tjenester, kan Kommissionen og udvalget høre fysiske og juridiske personer fra industrielle eller akademiske kredse, samt om muligt, repræsentative organer, som kan afgive en sagkyndig udtalelse om de sociale og samfundsmæssige mål for og konsekvenser af ethvert udkast til forskrift vedrørende tjenester, og tage deres råd til efterretning, når de anmodes herom."

Artikel 2 og 3 beskriver det stående udvalgs sammensætning og rolle.

Udvalget består af repræsentanter for medlemsstaternes nationale myndigheder og har en repræsentant for Kommissionen som formand. Det har kompetence med hensyn til tekniske forskrifter og er kontaktpunkt for drøftelse af alle spørgsmål i forbindelse med gennemførelsen af direktivet. Det spiller derfor en meget vigtig rolle i overvågningen af procedurens forløb og i undersøgelsen af de politiske spørgsmål, som underretningerne rejser, samt i forbindelse med udviklingen af et administrativt netværk mellem de nationale myndigheder.

Dette organs forretningsorden er vedtaget af medlemsstaterne og Kommissionen, idet det i direktivet fastsættes, at udvalget selv skal fastsætte sin forretningsorden. De eneste regler, som direktivet pålægger det stående udvalg, er forpligtelsen til at mødes mindst to gange om året og til at garantere, at både de oplysninger, det får forelagt, og dets arbejde er fortrolige.

Denne skønsbeføjelse forhindrer imidlertid ikke udvalget og de nationale myndigheder i at benytte sig af den ekspertise, som fysiske personer eller juridiske personer i den private sektor har, og som er i stand til at undersøge og danne sig en mening om de meddelte udkast. Denne rådgivning kan faktisk være nødvendig, da medlemsstaternes nationale myndigheder ikke altid har den nødvendige viden og de nødvendige ressourcer til at udføre denne opgave. Direktivet tillader dette, medmindre medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 5, stk. 4, udtrykkeligt anmoder om, at de underretninger, de har foretaget, behandles fortroligt som en undtagelse. I så fald skal udvalget træffe de nødvendige forholdsregler for at beskytte medlemsstaternes legitime og behørigt begrundede interesser.

I praksis mødes det stående udvalg to gange om året. Kommissionen indkalder til disse møder.

Møderne i det stående udvalg gør det muligt for Kommissionens tjenestegrene og medlemsstaterne at udveksle synspunkter om alle aspekter af direktivets anvendelse.

I forbindelse med disse møder kan ethvert spørgsmål vedrørende direktivets gennemførelse forelægges for det stående udvalg efter anmodning fra formanden eller en medlemsstat.

Det skal desuden høres af Kommissionen om visse punkter, herunder valget af den ordning, der i praksis skal anvendes til udveksling af oplysninger i henhold til direktivet.

Udvalget afgiver udtalelse om forslag fra Kommissionen med henblik på at begrænse eksisterende eller potentielle handelshindringer: Det kan f.eks. anmode Kommissionen om at fremme dialogen mellem medlemsstaterne, således at de — i medfør af nærhedsprincippet — kan finde løsninger indbyrdes. Tilskyndelse til en sådan dialog er i overensstemmelse med ånden i direktiv (EU) 2015/1535, som har til formål at fjerne barrierer ved kilden med forebyggelse snarere end tvang.

Hvert andet år forelægger Kommissionen udvalget en rapport, som den vil sende Europa-Parlamentet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om resultaterne af direktivets anvendelse (se artikel 8).

Det stående udvalg kan specifikt anmode Kommissionen om at pege på de områder, hvor det er nødvendigt at harmonisere den nationale lovgivning, og påbegynde arbejdet på europæisk plan (udarbejdelse af et forslag til direktiv eller en forordning).

Det opstiller en liste over andre nationale myndigheder end centralregeringer, hvis tekniske forskrifter falder ind under direktivets anvendelsesområde, og behandler ethvert udkast til ændring af direktivet.

Udvalget er også forum for drøftelse af en lang række spørgsmål, lige fra tekniske problemer i forbindelse med udveksling af oplysninger med elektronisk post til de vanskeligheder, der opstår som følge af, at meddelelsesproceduren i henhold til direktiv (EU) 2015/1535 overlapper underretningsprocedurerne i andre EU-retsakter.

Ud over mødet i det stående udvalg udvides de møder, der afholdes i medlemsstaterne, om nødvendigt med direkte kontakter mellem repræsentanterne for de nationale myndigheder, der har ansvaret for at udarbejde tekniske forskrifter, og Kommissionens tjenestegrene.

Disse møder giver også mulighed for kontakt med repræsentanterne for de centrale enheder i medlemsstaterne, der er ansvarlige for anvendelsen af direktiv (EU) 2015/1535, med henblik på at løse praktiske problemer i forbindelse med anvendelsen af informationsproceduren og finde løsninger, der vil gøre det muligt at afslutte traktratbrudsprocedurer indledt af Kommissionen for manglende underretning om udkast til nationale forskrifter eller undgå sådanne procedurer.

KAPITEL V — ANVENDELSE AF DIREKTIVET

I. Rapporter og statistikker

"Artikel 8

Kommissionen aflægger hvert andet år rapport til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg om resultaterne af anvendelsen af dette direktiv.

Kommissionen offentliggør hvert år statistikker over modtagne underretninger i Den Europæiske Unions Tidende."

I denne artikel fastsættes Kommissionens forpligtelser med hensyn til at sikre gennemsigtighed i oplysningerne om anvendelsen af direktiv (EU) 2015/1535, både hvad angår Den Europæiske Unions institutioner og organer, der repræsenterer unionsborgernes politiske og økonomiske interesser, og borgerne selv.

De rapporter, som Kommissionen skal forelægge Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, beskriver, hvordan direktivet har fungeret i referenceperioden⁹⁶.

En særlig beretning fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om evalueringen af anvendelsen af direktiv 98/34/EF vedrørende informationssamfundets tjenester blev offentliggjort i 2003 for at gøre status over situationen, da direktivet blev udvidet til at omfatte denne sektor i august 1999⁹⁷.

II. Henvisning til direktivet på tidspunktet for vedtagelsen af tekniske forskrifter

"Artikel 9

Når medlemsstaterne vedtager en teknisk forskrift, skal den indeholde en henvisning til dette direktiv, eller den skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne."

I henhold til denne artikel skal medlemsstaterne henvise til direktiv (EU) 2015/1535 enten i teksten til de nye tekniske forskrifter, de vedtager, eller som et supplement til teksten på tidspunktet for dets offentliggørelse. Formuleringen af denne henvisning er overladt til medlemsstaternes skøn.

Selv om denne henvisning ikke er en absolut garanti for, at medlemsstaten overholder direktivet, skaber den i det mindste en formodning om, at den tekniske forskrift er blevet behørigt meddelt.

Denne forpligtelse er af grundlæggende betydning for privatpersoner, der er bemyndiget til at gøre deres rettigheder gældende i tilfælde af vedtagelse af en teknisk forskrift uden forudgående underretning (se den retspraksis, der henvises til i det følgende kapitel VI).

III. Tidsplan og anvendelsesmetoder

Direktiv 83/189/EØF blev vedtaget den 28. marts 1983 og trådte i kraft den 31. marts 1984.

---

⁹⁶ Der henvises til disse domme i punkt I i bibliografien.

⁹⁷ COM(2003) 69 final, 13.2.2003.

Det blev første gang ændret ved direktiv 88/182/EØF, som trådte i kraft den 1. januar 1989. Den anden ændring trådte i kraft den 30. juni 1995 og blev indført ved direktiv 94/10/EF.

Proceduren blev derefter kodificeret ved direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 og ændret ved direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998, hovedsagelig med henblik på at udvide dets anvendelsesområde til at omfatte informationssamfundets tjenester. Denne udvidelse trådte i kraft den 5. august 1999.

Direktiv 98/34/EF som ændret blev derefter kodificeret og erstattet af direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015, som trådte i kraft den 7. oktober 2015.

Måden, hvorpå disse direktiver blev gennemført, var ligesom for ethvert andet direktiv overladt til medlemsstaternes skøn i overensstemmelse med artikel 288 i TEUF, hvori det hedder, at "[e]t direktiv er med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen"⁹⁸.

Direktiv (EU) 2015/1535 er kendetegnet ved, at det indeholder en lang række procedureregler, som medlemsstaterne skulle gennemføre.

KAPITEL VI: PRIVATPERSONERS OG ERHVERVSLIVETS ADGANG TIL OPLYSNINGER OG DERES REAKTIONSMULIGHEDER

Selv om gennemførelsen af direktiv (EU) 2015/1535 først og fremmest påhviler de parter, der er involveret i informationsproceduren vedrørende tekniske forskrifter — Kommissionen og medlemsstaterne — er oplysninger om udkast til tekniske forskrifter af stor interesse for alle EU-borgere.

Kommissionen opfordrer alle økonomiske aktører, der reelt er omfattet af underrettingsproceduren, herunder alle kategorier af modtagere af informationssamfundets tjenester (virksomheder, fagfolk, forbrugere osv.), til at holde sig underrettet om alle udkast til lovgivning og forskrifter, som medlemsstaterne er i færd med at udarbejde på et tilstrækkeligt tidligt tidspunkt, således at de, hvis de ønsker det, kan:

- foregribe vedtagelsen af fremtidige nationale tekniske forskrifter i andre medlemsstater ved at tilpasse deres produktion til det nøjagtige indhold af disse tekster. På denne måde kan fabrikanter og tjenesteydere, når tiden er inde, straks levere produkter og tjenester, der fuldt ud opfylder kravene i disse bestemmelser
- give udtryk for deres holdning til nødvendige ændringer af foreslåede tekniske forskrifter, som kan udgøre handelshindringer, med henblik på at lette adgangen til produkter og informationssamfundets tjenester på tværs af grænserne. Økonomiske aktører kan fremsætte deres bemærkninger til de vanskeligheder, der kan opstå i forbindelse med anvendelsen af teksterne på deres område, når de er vedtaget.

---

⁹⁸ I modsætning til en forordning, der "er bindende i alle enkeltheder" og "gælder umiddelbart i hver medlemsstat".

Dette er uvurderlige oplysninger for Kommissionens tjenestegrene, da de ikke har tilsvarende praktisk erfaring inden for de relevante områder.

Disse bemærkninger kan indsendes direkte via TRIS (Technical Regulations Information System)⁹⁹ (se nedenfor) eller sendes til Kommissionens relevante tjenestegrene eller til de nationale myndigheder, der er ansvarlige for forvaltningen af direktiv (EU) 2015/1535 på området tekniske forskrifter. Kommissionen og medlemsstaterne kan tage hensyn hertil, når de analyserer det pågældende udkast til teknisk forskrift, og når de udarbejder bemærkninger eller udførlige udtalelser, der skal sendes til den meddelende medlemsstat med henblik på at fjerne de protektionistiske elementer, der er anført i udkastet.

Hvis de muligheder, som borgerne og virksomhederne i Den Europæiske Union har i henhold til direktiv (EU) 2015/1535, skal udnyttes fuldt ud, skal privatpersoner og virksomheder konsultere de informationskilder, som Kommissionen har let adgang til.

1. TRIS-databasen

Betragtning 7 i direktiv (EU) 2015/1535 har følgende ordlyd: "*Formålet med det indre marked er at sikre forhold, der fremmer virksomhedernes konkurrenceevne. For at virksomhederne bedre skal kunne udnytte fordelene ved det indre marked, kræves der mere information. Derfor er det vigtigt at give virksomhederne mulighed for at tilkendegive deres vurdering af virkningerne af nationale tekniske forskrifter, der påtænkes indført af andre medlemsstater...*".

For at lette borgernes og industriens adgang til nationale tekniske forskrifter har Kommissionen udviklet en omfattende database over alle meddelte udkast (og de endelige tekster som vedtaget af medlemsstaterne) kaldet TRIS (Technical Regulations Information System), som er tilgængelig for offentligheden på Europa-webstedet¹⁰⁰.

Ud over den veludbyggede søgefunktion, der anvender forskellige kriterier såsom underretningsnummer, land, dato, produkt, nøgleord osv., som gør det muligt at identificere nationale udkast til tekniske forskrifter og tekster, der allerede er vedtaget, kan enhver interesseret person anvende det automatiske varslingsystem via dette TRIS-websted. Alle interesserede parter skal registrere sig og vælge en eller flere underretningskategorier. TRIS vil automatisk sende en e-mail til abonnenten, når en ny meddelt tekst i den eller de valgte kategorier er blevet uploadet til databasen.

2. Bidrag fra interessenter

Hvis borgerne eller industrien mener, at et udkast, der undersøges, efterfølgende vil skabe problemer for det indre marked/sandsynligvis vil hæmme handelsforbindelserne i Den Europæiske Union, opfordres han/hun til at fremsætte eventuelle betænkeligheder og meddele sine bemærkninger til enten Kommissionen eller de myndigheder, der er ansvarlige for udkastet i den pågældende medlemsstat, via e-mail eller brev.

Bidrag, hvor interessenter informerer Kommissionen om deres holdning til et udkast til teknisk forskrift, værdsættes højt og anses for at være meget nyttige, da de kan bidrage til en mere omfattende forståelse af nationale udkast til lovgivning.

---

⁹⁹ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/da/>.

¹⁰⁰ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/da/>.

For at sikre gennemførelsen af de principper, der er nedfældet i direktivets betragtning 7, har Kommissionens tjenestegrene udviklet en IT-funktion sammen med TRIS, som giver interessenterne mulighed for at fremsætte deres bemærkninger på et hvilket som helst officielt EU-sprog i forbindelse med enhver meddelelse direkte via TRIS.

Funktionaliteten "Bidrag" i databasen "Technical Regulation Information System" (TRIS) findes på:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/da/>

Denne funktion gør det muligt at indsende bidrag til enhver underretning, for hvilken status quo-perioden stadig er i gang. Bidrag kan indsendes i TRIS-databasen, så de enten er offentligt synlige eller "fortrolige". I sidstnævnte tilfælde har kun Kommissionens tjenestegrene kendskab til bidraget.

Så snart interessenten har uploadet et bidrag i den korrekte form og i det krævede format, anerkender den tjenestegren i Kommissionen, der er ansvarlig for forvaltningen af proceduren, modtagelsen af bidraget via en funktionalitet i TRIS-databasen. Bidraget overføres straks til de relevante tjenestegrene i Kommissionen, der er ansvarlige for den specifikt berørte EU-lovgivning.

For at blive taget i betragtning skal bidragene indsendes så tidligt som muligt i status quo-perioden.

Ikke desto mindre kan interessenternes holdning ikke binde Kommissionen, når den beslutter, om den skal reagere eller ej i forbindelse med en given meddelelse, i så fald hvordan og begrundelserne herfor. Forskellige interessenter kan faktisk fremsætte forskellige (og endog modstridende) holdninger til en given underretning. I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at Kommissionen træffer formelle afgørelser uafhængigt og strengt i overensstemmelse med EU-retten og Domstolens praksis i lyset af de oplysninger, den er i besiddelse af, og i overensstemmelse med sine interne beslutningsregler.

Endelig besvares de interesserede parter bidrag ikke af Kommissionen i betragtning af den strenge tidsplan og det forhold, at den modtager flere hundrede underretninger om nationale udkast til tekniske forskrifter samt tusindvis af relaterede bemærkninger fra interessenter om året¹⁰¹.

3. Nationale kontaktpunkter

Interesserede parter kan også reagere på udkastene til tekniske forskrifter ved at sende deres bidrag til de centrale enheder i medlemsstaterne (anført på TRIS-webstedet¹⁰²), som er ansvarlige for at underrette Kommissionen om nationale udkast til tekniske forskrifter.

4. Aktindsigt

Dialogen mellem den underrettende medlemsstat og Kommissionen/de øvrige medlemsstater er ikke offentlig. I TRIS-databasen angives det, om Kommissionen eller medlemsstaterne har

---

¹⁰¹ Afgørelse i sag 2204/2018/TE om, hvordan Europa-Kommissionen behandlede bemærkninger indgivet i henhold til underretningsproceduren i EU's direktiv om gennemsigtighed i det indre marked.

¹⁰² <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/da/contact/member-states-list-of-central-units/>.

fremsendt bemærkninger eller udførlige udtalelser, men indholdet af disse reaktioner kan ikke konsulteres online.

Siden Den Europæiske Unions Domstols dom af 7. september 2017 bør de udvekslinger¹⁰³, der finder sted i henhold til direktiv (EU) 2015/1535, imidlertid offentliggøres efter anmodning i henhold til forordning (EF) nr. 1049/2001¹⁰⁴, selv i status quo-perioden. Undtagelserne fra dette princip om gennemsigtighed er:

— når en af undtagelserne i forordning (EF) nr. 1049/2001 finder anvendelse, og

— når aktindsigt i den pågældende udførlige udtalelse under omstændighederne i en bestemt sag konkret og faktisk ville være til skade for formålet om at forhindre vedtagelsen af en teknisk forskrift, der er uforenelig med EU-retten.

Når Kommissionen modtager en anmodning om aktindsigt i dokumenter, der hidrører fra en medlemsstat, hører Kommissionen den medlemsstat, der har udarbejdet dokumentet, og dokumenterne udleveres kun til orientering.

5. Uanvendeligheden af de ikkemeddelte tekniske forskrifter

Ovennævnte informationskilder gør det muligt for privatpersoner og andre berørte parter at blive informeret om underretningerne og sikre, at de tekniske forskrifter, som de er forpligtet til at overholde, rent faktisk er blevet meddelt. Hvis dette ikke er tilfældet, kan de gøre deres rettigheder gældende over for de nationale dommere ved henvisning til Domstolens praksis.

CIA Security-dommen og Unilever-dommen, der blev afsagt i henhold til Domstolens præjudicielle procedure, er centrale elementer i beskyttelsen af privatpersoner mod medlemsstaternes tilsidesættelse af deres forpligtelser i henhold til direktiv (EU) 2015/1535¹⁰⁵.

I disse domme præciseres konsekvenserne af vedtagelsen af en teknisk forskrift i strid med de forpligtelser, der er fastsat i direktiv (EU) 2015/1535: Privatpersoner kan påberåbe sig direktivets artikel 5 og 6 ved den nationale domstol, som skal nægte at anvende en national teknisk forskrift, der ikke er blevet meddelt i overensstemmelse med direktivet, eller som er blevet meddelt, men som er vedtaget inden udløbet af den i direktivet fastsatte status quo-periode.

Privatpersoner og virksomheder har mulighed for at sikre, at enhver teknisk forskrift, der vedtages af en medlemsstat, overvåges, inden den vedtages af Kommissionen og de øvrige medlemsstater (med de undtagelser, der er nævnt i direktivet). Hvis dette ikke er tilfældet, kan en virksomhed f.eks. påberåbe sig, at den pågældende forordning ikke finder anvendelse, hvis den kritiseres for manglende overholdelse fra en myndigheds side. I tilfælde af at der anlægges en national retssag som følge heraf, skal retten herefter tilsidesætte anvendelsen af forordningen og kan derfor ikke anse den for at være overtrådt.

---

¹⁰³ Sag C-331/15 P, Frankrig mod Schlyter, EU:C:2017:639.

¹⁰⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 af 30. maj 2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter (EFT L 145 af 31.5.2001, s. 43).

¹⁰⁵ Dom af 30. april 1996 i sag C-194/94, CIA Security, EU:C:1996:172 og dom af 26. september 2000 i sag C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496.

Siden 1996 er disse domme gentagne gange blevet stadfæstet af Domstolen, der er blevet hørt af de nationale domstole med anmodning om en præjudiciel afgørelse¹⁰⁶.

Denne sanktionering af princippet om, at nationale tekniske forskrifter, der ikke er givet underretning om, ikke finder anvendelse på tredjemand, støtter den holdning, som Kommissionen allerede havde indtaget i 1986¹⁰⁷, og styrker beskyttelsen af private personers og virksomheders interesser i denne henseende.

Hvad angår omfanget af en sådan sanktion bemærkes, at selv om artikel 5, stk. 1, i direktiv (EU) 2015/1535 kræver, at hele udkastet til en lov, der indeholder tekniske forskrifter, skal meddeles Kommissionen, omfatter den manglende anvendelighed, der følger af tilsidesættelsen af denne forpligtelse, ikke alle bestemmelser i en sådan lov, men kun de tekniske forskrifter, der er indeholdt heri¹⁰⁸.

Det er vigtigt at understrege, at Kommissionen ikke har kompetence til at erklære en national retsakt uanvendelig i tilfælde af overtrædelse af bestemmelserne i direktiv (EU) 2015/1535. Som nævnt ovenfor henhører dette under de nationale domstoles kompetence.

---

¹⁰⁶ Sag C-226/97, Lemmens, EU:C:1998:296, sag C-285/15, Beca Engineering, EU:C:2016:295 og sag C-336/14, Ince, EU:C:2016:72, sag C-95/14, Unic og Uni.co.pel, EU:C:2015:492, sagen VG Media, C-299/17, EU:C:2019:716, mv.

¹⁰⁷ Meddelelse fra Kommissionen om manglende overholdelse af visse bestemmelser i Rådets direktiv 83/189/EØF, nr. 86/C 245/05, offentliggjort i EUT C 245 af 1.10.1986, s. 4.

¹⁰⁸ Sag C-336/14, Ince, EU:C:2016:72, præmis 68, og sag C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76, præmis 37 og 38.

KONKLUSION

Det fremgår af en gennemgang af mere end tredive års erfaringer med gennemførelsen af underretningsproceduren, hvor Kommissionen har undersøgt omkring 20 000 udkast til nationale foranstaltninger, at der er gjort betydelige fremskridt med hensyn til at forhindre, at der opstår nye handelshindringer, samtidig med at der spares store juridiske, administrative og økonomiske omkostninger. I den forbindelse kan underretningsproceduren betragtes som en forløber for bedre regulering, da den har vist sig at være et effektivt instrument for industripolitik og konkurrenceevne, som har skabt forskellige kommunikationskanaler mellem alle de vigtigste interessenter. Den udgør derfor en model for lovgivningsmæssig gennemsigtighed og administrativt samarbejde, hvis anvendelsesområde kan udvides yderligere og giver tilsvarende fordele i andre sektorer.

Selv om gennemførelsen af det indre marked i 1993 ikke synes at have mindsket medlemsstaternes behov for at vedtage detaljeret lovgivning om produkter, er de gradvist blevet bekendt med reglerne for det indre marked, princippet om gensidig anerkendelse som følge af præcedens fra "*Cassis de Dijon*" og principperne om gennemsigtighed og samarbejde, som nu regulerer deres aktiviteter på området for tekniske forskrifter. På samme måde har denne mekanisme inden for informationssamfundets tjenester spillet en vigtig uddannelsesmæssig rolle for de nationale myndigheder, navnlig med hensyn til behovet for at foretage en klar retlig sondring mellem operatører, der handler i henhold til etableringsfriheden, og dem, der kun ønsker at levere grænseoverskridende tjenester.

Dette fremgår bl.a. af indføjelser af bestemmelsen om gensidig anerkendelse i visse udkast til nationale lovtekster i meddelelsesfasen, af den gode vilje, som medlemsstaterne har udvist med hensyn til at korrigere fejl, som Kommissionen eller de øvrige medlemsstater har konstateret i de meddelte udkast, og af den udvidede overholdelse af forpligtelsen til at underrette om udkast til tekniske forskrifter.

I de fleste af de tilfælde, hvor Kommissionen reagerede for at bringe de nationale udkast til forskrifter i overensstemmelse med EU-retten, indvilligede medlemsstaterne i at foretage de nødvendige ændringer og tilpasse deres lovgivning og dermed undgå, at Kommissionen indledte de mere besværlige traktatbrudsprocedurer. Det samarbejde og den debat, der blev fremmet mellem medlemsstaterne gennem underretningsproceduren, fremgår f.eks. af, at medlemsstaterne mellem 2016 og 2018 udvekslede 160 udførlige udtalelser.

Denne udvikling i den europæiske integration, som fremmer opretholdelsen og væksten i samhandelen, er resultatet af Kommissionens og medlemsstaternes fælles indsats. Ved at handle i fællesskab for at forhindre, at der opstår nye tekniske handelshindringer, mindsker de behovet for lovgivning på EU-plan og forbedrer samtidig kvaliteten af de tekniske forskrifter, der vedtages på nationalt plan. Direktivet om gennemsigtighed i det indre marked (direktiv (EU) 2015/1535) er det vigtigste instrument i EU's politik til bekæmpelse af handelshindringer, som har gjort dette muligt.

Selv om proceduren i direktiv (EU) 2015/1535 er vellykket, kan den stadig forbedres. Dette kræver en klar udpegning af de punkter, der skal forbedres.

Med hensyn til den informationsprocedure, der gælder for tekniske forskrifter og forskrifter for informationssamfundets tjenester, har erfaringen vist, at medlemsstaterne i nogle tilfælde undlader at underrette om deres udkast i strid med direktivets bestemmelser eller anvender nogle af disse

bestemmelser fejlagtigt som følge af utilstrækkeligt kendskab til proceduren hos de organer, der er ansvarlige for udarbejdelsen af disse forskrifter. Kommissionen agter at fortsætte sine informationsaktiviteter på dette område, navnlig gennem en styrket dialog med de nationale myndigheder.

Dette sker allerede gennem årlige besøg i medlemsstaterne, hvor Kommissionen vil præsentere de muligheder og forpligtelser, der er forbundet med direktivet om gennemsigtighed i det indre marked, for de nationale myndigheder og økonomiske aktører.

Selv om TRIS-onlinedatabasen har givet et gennembrud med hensyn til gennemsigtighed og ansvarlighed, er der stadig plads til forbedringer. Helt konkret har IT-systemet brug for en teknisk gennemgang for at imødekomme de krav og muligheder, som dagens digitale værktøjer stiller.

Endelig værdsætter Kommissionen interessenternes øgede deltagelse i gennemgangen af udkast til foranstaltninger. Flere europæiske interessenter udviser en høj grad af "lovgivningsmæssig agtpågivenhed" og er meget aktive med hensyn til at forsvare deres legitime interesser ved at informere Kommissionen eller de nationale myndigheder om visse udkast, som, hvis de vedtages, vil skabe tekniske hindringer. Inddragelsen af individuelle virksomheder og især små og mellemstore virksomheder, som ofte er mere reserverede, kunne forbedres. De bør ikke tøve med at indhente oplysninger og udtale sig, selv på fortrolig vis, når de mener, at de tekniske forskrifter, der udarbejdes i de medlemsstater, hvor de deltager, kan skade deres interesser, hvis de vedtages i deres nuværende form.

Kommissionen har taget nogle vigtige skridt til at lette industriens deltagelse. De meddelte udkast oversættes i princippet til alle officielle EU-sprog og stilles derefter gratis til rådighed for offentligheden på Europa-webstedet via TRIS-databasen. Desuden har Kommissionen oprettet et automatisk varslingsystem, som offentligheden kan abonnere på. Dette gør det muligt automatisk at underrette de økonomiske aktører via TRIS pr. e-mail, så snart et meddelt udkast er modtaget inden for de udvalgte kategorier af produkter eller informationssamfundets tjenester. Kommissionen har også indført en mekanisme, som giver interessenterne mulighed for at uploade deres holdninger til meddelte udkast direkte via TRIS på en offentligt synlig eller fortrolig måde.

De endelige tekster oversættes og uploades til onlinedatabasen TRIS. Dette sikrer yderligere ansvarlighed og gennemsigtighed, da alle interessenter let vil kunne kontrollere, om deres bidrag har haft indflydelse på den vedtagne udgave af udkastet.

Som det ses, foregår arbejdet med at forbedre underretningsproceduren og TRIS-databasen løbende. I tråd med den fællesskabskultur, der blev lanceret i 1983, opfordrer vi dig — fællesskabet — til at holde direktivet om gennemsigtighed i det indre marked relevant og oplyse os om, hvordan proceduren kan forbedres. I sidste ende er det det, der gør en positiv forskel for medlemsstaterne, EU-borgerne og de økonomiske aktører i Europa.

BIBLIOGRAFI

I. ARTIKLER

Common Market Law Review

Sag C-194/94, CIA Security International SA mod Signalson SA og Securitel SPRL, af Piet Jan SLOT, nr. 33: 1035-1050, 1996.

Sag C-390/99, Canal Satélite Digital, sag C-159/00, Sapod Audic mod Eco-Emballages, med anmærkning af M. Dougan, af Michael DOUGAN, Vol. 40, nr. 1, februar 2003, s. 193-218.

Revue du Marché Commun

Les Articles 30 et suivants CEE et les procédures de contrôle prévues par la Directive 83/189/CEE, af Sabine LECRENIER, nr. 283, januar 1985, Editions Techniques et Economiques, Paris.

Vers l'Achèvement du Marché Intérieur: l'Evolution des Procédures de contrôle prévues par la Directive 83/189/CEE depuis quatre ans, af Sabine LECRENIER, nr. 315, marts 1988, Editions Techniques et Economiques, Paris.

Revue du marché unique européen

La 'certification', la reconnaissance mutuelle et le marché unique, af Jacques McMILLAN, nr. 2-1991, Editions Clément Juglar, Paris.

La procédure de contrôle des réglementations techniques prévue par la nouvelle directive 83/189/CEE, af Joachim FRONIA og Giuseppe CASELLA, nr. 2-1995, Editions Clément Juglar, Paris.

Le mécanisme de transparence réglementaire en matière de services de la société de l'information instauré par la directive 98/48/CE, af Salvatore D'ACUNTO, nr. 4-1998, Editions Clément Juglar, Paris.

Journal des Tribunaux - droit européen

Le contrôle des règles techniques des Etats et la sauvegarde des droits des particuliers, af Sabine LECRENIER, nr. 35, januar 1997, Editions Larcier, Bruxelles.

Revue du droit de l'Union européenne

Les dérogations nationales à l'harmonisation du marché intérieur: Examen au regard de l'article 114, paragraphes 4-7 TFUE af Nicolas SADELEER, nr. 2, 2013, s. 233-266.

La politique de prévention des obstacles aux échanges de marchandises et de services de la société de l'information. Les vingt-cinq ans d'un instrument révolutionnaire : la directive 98/34/CE (ex-83/189/CEE), af Florent HERLITZ, nr. 3/2008, Editions Clément Juglar, Paris.

La directive 98/48 prévoyant un mécanisme de transparence réglementaire pour les services de la société de l'information: un premier bilan après 12 mois de fonctionnement, af Salvatore D'ACUNTO, nr. 3/2000, Editions Clément Juglar, Paris.

Revue Europe

Normes techniques, af Sébastien ROSET, Europe, nr. 4, april 2017, s. 22-23.

Notion de « règle technique » et obligation de notification, af Sébastien ROSET, Europe, nr. 10, oktober 2014, s. 30.

Notion de "règle technique", af Sébastien ROSET, Europe, nr. 10, oktober 2012, s. 30.

Obligation de notifier les règles techniques, af Laurence IDOT, Europe nr. 9, januar 2008, s. 17.

Eco Emballages devant la Cour de justice. Le système français de gestion des déchets d'emballage, la transparence réglementaire et la libre circulation des marchandises, af Patrick THIEFFRY, Europe, nr. 10, august-september 2002, s. 5-7.

L'application concrète du principe de transparence dans la sphère des services de la société de l'information, af Rodolphe MUÑOZ, nr. 12, december 2001, Editions du Juris-Classeur, Paris, s. 3-6.

European Business Law Review

Non-Harmonized technical Regulations and the Free Movement of Goods, af Karsten Engsig SØRENSEN, EBLR, Vol. 23, nr. 2, april 2012, s. 163-212.

CEPS Policy Brief

Pre-empting Technical Barriers in the Single Market, af Anabela CORREIA og Jacques PELKMANS, nr. 277, 11. juli 2012

Computer Law & Security Review

Information Society Services: what are they and how relevant is the definition?, af Justin HARRINGTON, vol. 30, nr. 3, maj 2001, s.174-181.

Quo vadis information society? Notification of draft rules – services in the EU, af P.P POLANSKI, vol. 30, nr. 6, december 2014, s. 661-669.

Journal of European Consumer and Market Law

Why Uber is an information society service, af Martien Y. SCHAUB, Journal of European Consumer and Market Law 2018, s.109-115.

Gaceta Jurídica de la C.E.

El control de los Reglamentos Técnicos de los Estados y la Salvaguardia de los Derechos de los Particulares, af Sabine LECRENIER, GJ 1997, D-28.

Gaceta jurídica de la Unión Europea y de la competencia

Inaplicabilidad por los jueces nacionales de las reglamentaciones técnicas no notificadas a la Comisión Europea: la sentencia Lemmens del TJCE, af Luis GONZÁLEZ VAQUÉ, nr. 201, juni-juli 1999, Madrid, s. 45-50.

Unión Europea Aranzadi

La sentencia "Lindberg": el TJCE confirma y precisa su jurisprudencia relativa al procedimiento de información en materia de reglamentaciones técnicas (Directivas 83/189/CEE y 98/34/CE), af Isabel Segura Roda, 2005, nr. 11, s. 23-33.

Diritto comunitario e degli scambi internazionali

Direttiva n. 98/48/CE: qualche novità in materia di libera circolazione dei servizi, af Salvatore D'ACUNTO, nr. 2-1999, Editoriale scientifica, Milano-Parma-Napoli.

Diritto pubblico comparato ed europeo

Imballaggi, regole tecniche e misure ad effetto equivalente: la Corte chiarisce il concetto di "regola tecnica", gli obblighi derivanti e gli effetti sulle normative nazionali, af Gianluca BELLOMO, 2002, s. 1837-1842.

Giustizia civile

Sull'interpretazione funzionale degli obblighi di comunicazione di regole tecniche, af Lorenzo PRUDENZANO, 2010, nr. I, s. 2108-2115.

SEW Tijdschrift voor Europees en economisch recht

Notificaties onder Richtlijn 98/34: preventieve controle op het vrije verkeer van goederen: stand van zaken 2003, af J. Goossen, vol. 51, nr. 3, marts 2003, s. 94-102.

Europarecht

Rechtsfolgen des Erlasses technischer Vorschriften ohne vorherige Mitteilung an die Kommission gemäß Art. 8 Richtlinie 98/34/EG – Anmerkung zum Urteil des EuGH vom 11.06.2015, Rs. C-98/14, Berlington, af Julia EDER, 2015, vol. 6, s. 746-762.

Ecolex

Transparenzgrundsatz im Glücksspielrecht, af Cornelia LANSER, 2016, s. 644-645

Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht

Verfahrensrecht: Beförderungstätigkeit von Uber Popstrafrechtliche Sanktionen der Mitgliedstaaten ohne Mitteilung an EU möglich, af Carsten KÖNIG, 2018, s. 380-381.

II. PUBLIKATIONER FRA EUROPA-KOMMISSIONEN

Vade-Mecum on the operation of the procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations, Directive 83/189/EEC of 28 March 1983, Directive 88/182/EEC of 22 March 1988, Directive 94/10/EC of 23 March 1994, dok. 94/94 af 8. juni 1995 — Generaldirektorat III — Industri.

Meddelelse fra Kommissionen (86/C 245/05) om manglende overholdelse af visse bestemmelser i Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter. EUT C 245 af 1.10.1986, s. 4.

Kommissionens rapport om anvendelsen af direktiv 83/189/EØF 1984-1987, KOM(88) 0722 endelig.

Rapport om direktiv 83/189/EØF i 1988 og 1989, KOM(91) 0108 endelig.

Beretning fra Kommissionen om anvendelsen af direktiv 83/189/EØF i 1990 og 1991, KOM(92) 0565 endelig.

Beretning fra Kommissionen om gennemførelsen af direktiv 83/189/EØF i 1992, 1993 og 1994, KOM(96) 0286 endelig.

Beretning fra Kommissionen om anvendelsen af direktiv 98/34/EF fra 1995 til 1998, KOM(2000) 0429 endelig.

Beretning fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet — Evaluering af anvendelsen af direktiv 98/34/EF vedrørende informationssamfundets tjenester, KOM(2003) 0069 endelig.

Beretning fra Kommissionen — Om anvendelsen af direktiv 98/34/EF fra 1999 til 2001, KOM(2003) 0200 endelig.

Beretning fra Kommissionen — Anvendelsen af direktiv 98/34/EF i perioden 2002-2005, KOM(2007) 0125 endelig.

Beretning fra Kommissionen — Anvendelsen af direktiv 98/34/EF i perioden 2006-2008, KOM(2009) 0690 endelig.

Rapport fra Kommissionen — Anvendelsen af direktiv 98/34/EF i perioden 2009-2010, KOM(2011) 0853 endelig.

Rapport fra Kommissionen — Anvendelsen af direktiv 98/34/EF fra 2011 til 2013, COM(2015) 0338 final.

Rapport fra Kommissionen om anvendelsen af direktiv (EU) 2015/1535 fra 2014 til 2015, COM(2017) 0788 final.

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet om en global metode i forbindelse med certificering og prøvning — instrumenter til sikring af industriprodukters kvalitet, KOM(89) 0209 endelig, EUT C 267 af 19.10.1989, s. 3.

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet af 30. oktober 1995 om den mer allmanna anvandning av standardisering i gemenskapens politik, KOM(95) 0412 endelig.

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet af 24. juli 1996 om "Europas indfaldsvinkel til standardisering og det globale informationssamfund, KOM(96) 0359 endelig.

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg — Forskriftsmæssig gennemsigtighed i det indre marked for informationssamfundets tjenester, og forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tredje ændring af direktiv 83/189/EØF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder af forskrifter, 24. juli 1996, KOM(96) 0392 endelig, EUT C 307 af 16.10.1996.

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet: Udkast til handlingsplan for det indre marked, KOM(97) 0184 endelig.

National regulations applicable to products in the internal market - a worrying situation — dokument fra Kommissionens tjenestegrene af 28. februar 1995 — III/2185 endelig.

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet af 29. december 2000 — En strategi for tjenester i det indre marked, KOM(2000) 0888 endelig.

Rapport fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet af 30. juli 2002 — Status over det indre marked for tjenester, KOM(2002) 0441 endelig.

Vademecum vedrørende direktiv 98/48/EF om indførelse af en mekanisme for forskriftsmæssig gennemsigtighed for informationssamfundets tjenester, dok. S-42/98 — DA (def.) — Generaldirektorat III — Industri, og Generaldirektorat XV — Indre marked og finansielle tjenester.

Meddelelse fra Kommissionen af 20. april 2004 — Opfølge strukturændringer: En industripolitik for det udvidede Europa, KOM(2004) 0274 endelig.

Meddelelse til Det Europæiske Råds Forårsmøde — Vækst og beskæftigelse: en fælles opgave — Et nyt afsæt for Lissabon-strategien — Meddelelse fra formand José Manuel Barroso i samråd med næstformand Günter Verheugen af 2. februar 2005, KOM(2005) 0024 endelig.

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Opgradering af det indre marked: flere muligheder for borgerne og virksomhederne af 28 oktober 2015, COM(2015) 550 final.

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg af 19. december 2017 — Varepakken: Styrkelse af tilliden i det indre marked, COM(2017) 787 final.

Commission staff working document accompanying the document report from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee the operation of Directive 98/34/EC from 2011 to 2013, 2015.

Commission staff working document Accompanying the document report from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee the

operation of directive (EU) 2015/1535 from 2014 to 2015, af Generaldirektoratet for det Indre Marked, Erhvervs politik, Iværksætteri og SMV'er (Europa-Kommissionen), 2017.

III. DOMSTOLENS DOMME

Dom af 2. august 1993, Kommissionen mod Italien, sag C-139/92, EU:C:1993:346

Dom af 1. juni 1994, Kommissionen mod Tyskland, sag C-317/92, EU:C:1994:212

Dom af 14. juli 1994, Kommissionen mod Nederlandene, sag C-52/93, EU:C:1994:301

Dom af 14. juli 1994, Kommissionen mod Nederlandene, sag C-61/93, EU:C:1994:302

Dom af 11. januar 1996, Kommissionen mod Nederlandene, sag C-273/94, EU:C:1996:4

Dom af 30. april 1996, CIA Security, sag C-194/94, EU:C:1996:172

Dom af 17. september 1996, Kommissionen mod Italien, sag C-289/94, EU:C:1996:330

Dom 20. marts 1997, Bic-Benelux, sag C-13/96, EU:C:1997:173

Dom af 16. september 1997, Kommissionen mod Italien, sag C-279/94, EU:C:1997:396

Dom af 7. maj 1998, Kommissionen mod Belgien, sag C-145/97, EU:C:1998:212

Dom af 16. juni 1998, Lemmens, sag C-226/97, EU:C:1998:296

Dom af 11. maj 1999, Albers, sag C-425/97 til C-427/97, EU:C:1999:243

Dom af 3. juni 1999, Colim, sag C-33/97, EU:C:1999:274

Dom af 13. september 2000, Kommissionen mod Nederlandene, sag C-341/97, EU:C:2000:434

Dom af 26. september 2000, Unilever, sag C-443/98, EU:C:2000:496

Dom af 12. oktober 2000, Snellers, sag C-314/98, EU:C:2000:557

Dom af 16. november 2000, Donkersteeg, sag C-37/99, EU:C:2000:636

Dom af 15. februar 2001, Kommissionen mod Frankrig, sag C-230/99, EU:C:2001:100

Dom af 8. marts 2001, Van der Burg, sag C-278/99, EU:C:2001:143

Dom af 22. januar 2002, Canal Satélite Digital, sag C-390/99, EU:C:2002:34

Dom af 6. juni 2002, Sapod Audic, sag C-159/00, EU:C:2002:343

Dom af 21. april 2005, Lindberg, sag C-267/03, EU:C:2005:246

Dom af 2. juni 2005, Mediakabel, sag C-89/04, EU:C:2005:348

Dom af 8. september 2005, Kommissionen mod Portugal, sag C-500/03, EU:C:2005:515

Dom af 8. september 2005, Lidl Italia, sag C-303/04, EU:C:2005:528

Dom af 26. oktober 2006, Kommissionen mod Grækenland, sag C-65/05, EU:C:2006:673

Dom af 8. november 2007, Schwibbert, sag C-20/05, EU:C:2007:652

Dom af 4. juni 2009, Kommissionen mod Grækenland, sag C-109/08, EU:C:2009:346

Dom af 15. april 2010, Sandström, sag C-433/05, EU:C:2010:184

Dom af 14. april 2011, Vlaamse Dierenartsenvereniging VZW og Janssens, forenede sager C-42/10, C-45/10 og C-57/10, EU:C:2011:253

Dom af 19. juli 2012, Fortuna m.fl., sag C-213/11 og C-217/11, EU:C:2012:495

Dom af 31. januar 2013, Belgische Petroleum Unie m.fl., sag C-26/11, EU:C:2013:44

Dom af 10. juli 2014, Ivansson m.fl., sag C-307/13, EU:C:2014:2058

Dom af 11. juni 2015, Berlington Hungary m.fl., sag C-98/14, EU:C:2015:386

Dom af 16. juli 2015, UNIC og Uni.co.pel, sag C-95/14, EU:C:2015:492

Dom af 15. oktober 2015, Balázs, sag C-251/14, EU:C:2015:687

Dom af 2. februar 2016, Ince, sag C-336/14, EU:C:2016:72

Kendelse af 21. april 2016, Beca Engineering, sag C-285/15, EU:C:2016:295

Dom af 13. oktober 2016, M. og S., sag C-303/15, EU:C:2016:771

Dom af 27. oktober 2016, James Elliott Construction, sag C-613/14, EU:C:2016:821

Dom af 1. februar 2017, Município de Palmela, sag C-144/16, EU:C:2017:76

Dom af 7. september 2017, Schlyter, sag C-331/15 P, EU:C:2017:639

Dom af 20. december 2017, Falbert m.fl., sag C-255/16, EU:C:2017:983

Dom af 20. december 2017, Asociación Profesional Elite Taxi, sag C-434/15, EU:C:2017:981

Dom af 10. april 2018, Uber France, sag C-320/16, EU:C:2018:221

Dom af 26. september 2018, Van Gennip m.fl., sag C-137/17, EU:C:2018:771

Dom af 10. april 2019, Tyskland mod Kommissionen, sag T-229/17, EU:T:2019:236

Dom af 12. september 2019, VG Media, sag C-299/17, EU:C:2019:716

Dom af 19. december 2019, Airbnb Ireland, sag C-390/18, EU:C:2019:1112

Dom af 28. maj 2020, ECO-WIND Construction, sag C-727/17, EU:C:2020:393

Dom af 8. oktober 2020, Admiral Sportwetten m.fl., sag C-711/19, EU:C:2020:812

Dom af 22. oktober 2020, Sportingbet og Internet Opportunity Entertainment, C-275/19, EU:C:2020:856

Dom af 3. december 2020, Star Taxi app, C-62/19, EU:C:2020:980

IV. ANDRE DOKUMENTER

Europarådets konvention nr. 180 om information og samarbejde på det retlige område vedrørende informationssamfundets tjenester, Moskva, 4.10.2001.